

1. De Proteratione facto contraria. P. (Thomasio
R. J. Broscius.
2. De usu practico denunciationis Evangelicae
ed. C. 13. X. de iudicis P. Cod. R. W. Proring
3. De Usu exiguo Nri Vellegari in foris Germaniae
P. (Thomasio. R. J. R. Krannoch P.
4. De jure circa pharmacopolia Civitatum P. (Thomasio.
R. C. L. Freischius.
5. De Desertione ordinis Ecclesiastici. P. Cod. R. S. F. Packhufsch.
6. De inutilibus pactorum iuris Rom. divisionibus in foris
Germaniae. P. C. J. Brouneyser. R. P. Bose.
7. De praestatione evictionis in cessione nominis secundum
principia juris naturae et Rom. P. Cod. P. C. E. Oelkhafer.
8. De iniquitate et iniuria actionum iniuriarum.
P. H. Bohmer.
9. De casibus arduis et majoribus. P. Cod. R. F. Maas.
10. De involucri Simoniae detectis. P. Cod. R. J. G. Sertschig.
11. De anno deservito seu salario pro merito. P. Cod.
R. J. A. de Cuedecke.
12. De obliatione praesumptionum. P. Cod. R. F. G. Herold.
13. De primo foro subditorum Imperialium in Cris. Affr.
Cris. P. J. P. Ludwig R. P. Solwe.
14. Differentiae juris Rom. et Germ. in fructuum attributione
in primis tutelae fructuariae. R. J. P. Ludwig R. H. Brezig.
15. De effectu poenitentiae et in civilibus et in criminalibus
causis. P. J. F. Ludovici. R. J. S. Schütz.
16. De diverso jure bonorum acquiritorum et hereditariorum.
P. Cod. R. J. P. Doebel.
17. De probabilitate ejusq. effectu. P. Cod. R. J. G. Schlitte.
18. De differentiis juris Rom. et Germ. in mutuo in Austria.
P. J. P. Ludwig. R. P. Feh.
19. De erroribus commun. circa matrimonialia. P. H. Bodens.
R. H. Sandra.
20. De jure praevencionis circa vocationem eo Inst. stry
Hofjurg. P. J. F. Schneider. R. C. F. Hüpe.

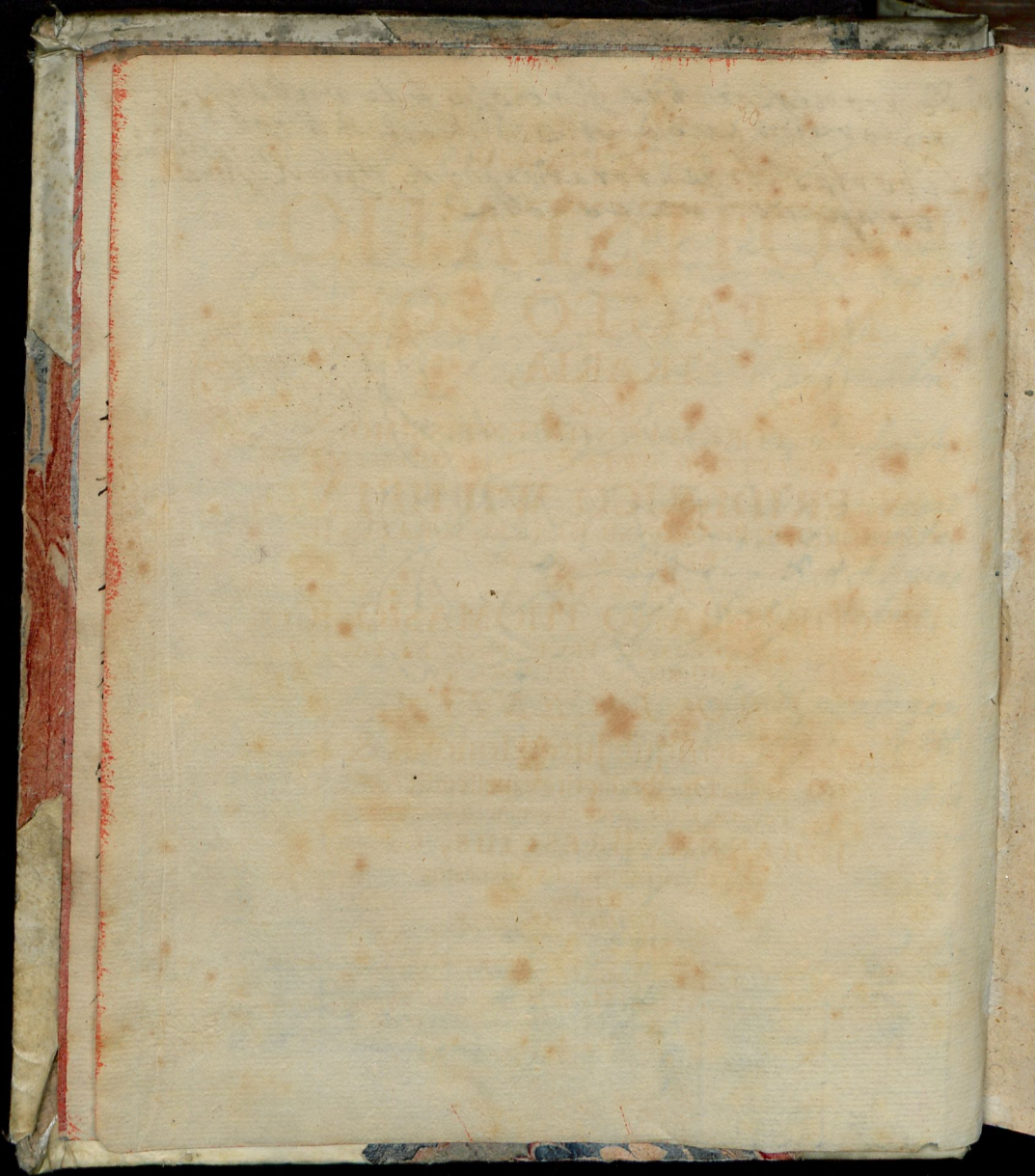

XXXVI.

DISSERTATIO JURIDICA,
DE
PROMISSIONIBUS
GENERO SA FIDE
VALLATIS.

Vulgo
Von der

Cavaliers-Parole,

oder dem Adel. Wort /

Quam

Triade sacrosancta auspice,

SUB PRÆSIDIO

VIRI Excellentissimi, Prænobilissimi, Consultissimi que

DN. HERMANNI ZOLLII,

Jcti, & in hac alma propter Visurgim Hasso Schaum-
burgica Univerſitate Antecessoris PRIMARII,

Præceptoris, & Fautoris sui plurimum colendi,

Publice ventilabit

AUTOR

DIETERICUS CHRISTOPHORUS à BARNER,

Equ. Megapolit.

D. 20. Decembr. An. MDCXCV.

IN JCTORUM AUDITORIO.

Denuo recusa 1719.

L. S.

Fidem suam servare illibatam, veteres tantæ gloriæ sibi duxerunt atque laudi, ut quidvis fere sustinuisſent potius, quam ut illam ullo violarent modo. Romanos divinis etiam honoribus coluisse *Fidem*, ipsique publice sacrasse aliquod templum, videre est apud *Job. Rosinum in Antiquit. Rom. L. 2. c. 18. p. m. 163.* & *Alexandrum Donatum in Roma veteri ac recenti L. 2. c. 8. in f. L. 3. c. 3. p. 167. in med. c. 15. p. 235. seq.* Tacitum vero Germanorum imprimis fidem scriptis suis celebrasse passim, legi potest in ejus *Annal. L. 14. c. 54.* ubi inter alia refert: *nullos mortalium armis aut fide ante Germanos esse: & Suetonius in immortalium eorum scribit laudem: Imperatorem Galbam pronunciasse, quod Germana gens multis experimentis fidelissima esset. Confer. qua habet Dn. à Lohenstein in Arminio P. 1. L. 6. p. 870.* Et hæc fides per multa annorum secula salva conservata fuerat atque illæsa. Quapropter etiam Elector Sax. *Job. Fridericus a Carolo V. Imperatori superiori seculo ad Muhlbergam victus, maluit fidei Nobilis cujusdam Germani, admodum Juvenis, quam Hungaris sese permittere aut Hispanis, utut hi iterum atque iterum ipsi omnem promitterent securitatem atque tutamentum, teste Schardio Tom. 2. Rev. Germ. f. 506. seqq.* Ah ô Jupiter! exclamo cum Terentio, ubinam hodie fides? (Attica nimirum, Punica enim etiamnum datur) Etenim nostris moribus atque temporibus per tristem rerum catastrophem eo, proh dolor! procedit hominum malitia, ut fidem datam ne flocis quidem, imo nihili plane sapius pendant, & sanctissimas etiam promissiones susque deque habeant, uti graviter de

eo conquiritur *Freudenberg de Rescript. Moratoria tit. 7. concl. 30.*
 Imprimis autem Nobilium quosdam miror, qui servile esse
 putant, verbis semet adstringere, talem sibi scribere velle
 legem, a qua pro lubitu quis recedere non possit, provocan-
 tes ad illud *Адоѳов*: Man müsse sein Slav seiner Worte seyn/
 Versprechen wäre Edelmannisch/ halten aber stünde Bäuerisch.

Regia crede mihi res est promittere multum,

Sed servare fidem rusticitatis opus.

Verum enim vero nesciunt hi jaetabundi & gloriosi Teren-
 tiani Thrasones illud *Cornelii Nepotis*: Non liberalis sed levis
 est, polliceri, quod prestare non possis: Promissis enim, canit
Ovidius L. 1. de Arte, dives quilibet esse potest. Dignum sa-
 ne illud esset absurdum, ut in familia Plutonis perpetuo jace-
 ret sepultum, ejus vero impudentes assertores mererentur, ut
 ad Garamantes usque proscriberentur, aut, si mallant in terris
 nostris commorari, ut silentium ipsis inponeretur aeternum.
 Quibus unica saltem in cerebro mica salis est, illi longe aliter
 sentiunt, & nihil magis quam violationem fidei decedere at-
 que infamare Nobilium ordinem credunt. Quae etiam senten-
 tia sane innititur rationi atque legibus. Et quamvis haec in vi-
 liori interdum habeantur pretio, imo saepius proculcentur ab
 illis, quibus de pejori luto fluxit praecordia Titan; attamen
 perversa ac corrupta plane ejusmodi Judicia nobis spernenda
 veniunt pehitis. Neque officit, quod sic libertas illa natura-
 lis, vicujus quilibet facere potest id, quod liber, aliquantum
 restringatur; Eo enim, inquit *Cicero* servi sumus legum, ut
 liberi esse queamus. Ego existimaveram ita: Si fidem fallere
 grave est *l. 1. pr. ff. de const. pecun.* & nihil tam naturale habetur
 atque humanae fidei conveniens, quam ea, quae placuerunt, ser-
 vare *l. 1. pr. ff. de Pact. l. 12. C. de action. Emi.* grave utique erit,
 imo gravissimum, si eam fallunt nobiles. *Addat. Menoch. conf.*
716. n. 9. Vult. vol. 4. conf. 46. n. 166. Quo enim splendidiore
 quis praeditus est dignitate, quo majori pollet auctoritate, &
 quo sublimiori honorum locatus est specula, eo foedior in eo
 est fraus atque fidei violatio *Mylerus ab Ehbrenbach de Nomologia*
Ordin.

Ordin. Imp. c. 1. §. 2. Hippolitus a Collibus in Principe suo c. 10. p. m. 391. Cum quo consentit *Pierre Matthieu Gallus*, dicens: *La tromperie est par tout odieuse, mais d' avantage aux Princes, dont la parole doit être immuable.* Sæpius namque ita comparatum cum rebus est humanis, ut, quod apud civici ordinis homines, plebisque fecem peccatum est, id apud Nobiles, Illustres & in magno honoris fastigio constitutos habeatur pro facinore, Vera igitur verba sunt illis Jcti, inquentis: quæ (perfidia sc.) ut in homine abjectissimo non toleranda, ita in Rege & viro abominanda venit politio. *conf. Reinkingk. de Regim. Secul. & Ecclæs. L. 1. class. 1. c. 5. n. 51.* Quapropter etiam ipse Deus, qui nulla constituta alias obligatur lege, se hac lege, ut promissis stet, obligari velle profiteretur, quia nimirum id maxime convenit ipsius naturæ. *Guilielm. Grocius de Princip. Jur. Nat. c. 15. §. 4.* Proin cum mihi ex Visurgina hacce mox discendum venit Academia, antea vero, ut studiorum meorum qualecunque edam specimen, ratio postulet & necessitas jubeat, operam non male collocatum iri credidi, si promissionem sub fide gentilitia contractam, prolixius aliquantum deducere, & quid circa eam Juris esset, exponerem. Equidem negare non possum, quod de hac ipsa materia multa, eaque egregia collegerit jam tum antea laudatus *Mylerus ab Erenbach* in dicto tractatu de *Nomologia. O. L.* Verum quoniam ibi Status tantum respexit Imperii, emoget vero eam ad omnes Nobiles extendi atque illustres a quopiam, quod dissertationis loco hocce selegerim thema, mihi vitio versum iri nullus spero, imprimis ubi spicilegium, cuique alias fere liberum, & hic mihi relictum esse deprehendi. Multa in mediâ proferre de fide, & sic, quod facillime mihi utique fuisset factum, complures referre paginas, non operæ duxi esse pretium, sed potius ex aliis Autoribus, fidem sancte servandam esse, præsupposui. Tolle enim, quæso, fidem ex mundo omnem, & omnia volventur sursum deorsum, atque supera, miscebuntur inferis, quiquid fides, uti *Dd.* loquuntur, anchora ejus est. *vid. Arnoldi de Reiger, Thesaurum Jurisprud. sub voce Fides, & sanctissimum humani pectoris bonum. Reinkingk. d. l. L. 2. cl. 1. c. 2. n. 1.*

Interim ablego lectorem ad *Mylerum ab Ehbrenbach d. l. c. 8.* ubi multa, eaque apprimis præclara hac de re congescit. *Puffendorf. de Jur. Nat. & Gent. L. 3. c. 5. §. 9. Hugon. Grot. de Jur. Bell. & Pac. L. 2. c. 11.* per totum & alibi passim, ejusque fratrem *Guilielm. Grot. de Princip. Jur. N. dist. c. 15. Freudenberg. dist. Tract. t. 7. concl. 30. & tit. 8. concl. 49. t. 9. concl. 63. Reinkingk. d. l.* Et denique (quem primo loco nominare debuissèm) *acutissimum Dn. Thomasmum in Jurisprud. divina L. 2. c. 7. §. 1. seqq.* Rationem quod concernit tractandi, totum negotium in duas divisi partes, generalem scilicet & specialem; In illa sui aliquantum brevior, hæc vero occasione definitionis, quæ a quatuor causis petita, scissa est rursus in quinque capita (1.) nimirum agit de causa efficiente, (2) de subiecto, ubi nonnullas a me hæctenus collectas innumeri historiatas, imitatus quippe *Mylerum ab Ehbrenbach.* Exempla enim utut minime, quod fateor, pro bent gentium, illustrant tamen *Barbosa in Thesaurio Locorum Commun. tit. exemplum ax. 7.* operamque insigniter commendant & multo gratiorem jucundio remque reddunt, præsertim in aulis, ubi jura non omnibus sunt ad palatum. (3) de obiecto. (4) de forma. (5) de fine. Quibus superaddidi illud. (6) de effectu, & (7) de relaxatione promissionis sub fide illustri factæ. Hoc unicum adhuc monendum censui; si Auctores deprehendes allegatos, quorum hic loci copia forte haberi non potest, noli mirari, aut statim me criminis incusare plagiarium: materiam enim, ex qua qualiscunque hæc ædificata est dissertatiuncula, Halæ, ubi eam ventilaturus eram sub præsidio Viri inter JCtos illustris, splendoris illius Academix Fridericianæ, Dn. Samuelis Strykii, Præceptoris mei ætatem de venerandi magnam jam tum comparaveram, partem, pauculis hisce præmonitis valere Te, mihi que favore jubeo. Tu vero, si quid oscitanter, aut mendose etiam, dictum esse animadvertes, hominem & Te & me cogita. Nummen itaque divinum assiste mihi Sacri Tui Flamini auxiliatrici gratia!

Pars

De generalibus promissionis sub fide generosa
factæ agens.

SUMMARI A.

1. Parum proficit scire etymologi- am vocis fides.	11. Synonymia.
2. Ut & vocum promissio generosa.	12. Definitio.
3. Homonymia vocis fidei remissive.	13. Genus constituit vox promissio.
4. Promissio est ex numero ab uno ad unum.	14. Differentia specifica desumitur a quatuor causis.
5. Sumitur h. l. formaliter.	15. Causa efficiens est consuetudo.
6. Vox generosa accipitur latius.	16. Subiectum sunt nobilis navi.
7. Vox Nobilis est analoga.	17. Objectum res possibiles.
8. Accipitur h. l. generaliter.	18. Formam absolvit generosa fides.
9. Excluduntur tamen Doctores.	19. Finis est, ut confirmetur actus, cui adjicitur.
10. Ut ut eorum promissiones aequi polleant juramentis.	20. Effectus non debes ingredi desi- nationem.

Fides an dicatur a voce fidus, an vero hæc a fide descendat, 1.
parum aut nihil facere poterit ad rhombum. Nec majorem
utilitatem præbebit, inquirere anxius in originem atque 2.
natales vocum, *promissio generosa*, & tritari cum Philologis, an
hæc a *gener*, an vero a *genus* commodissime derivari queat. Pu-
taminibus enim facile caremus, modo nobis vesti liceat nucle-
leo. Ambiguitatem & varias vocum significationes explica- 3.
remus quidem hic, sed ne actum agere videamur, & ab hac ca-
lamus sibi temperabit opera, amandantes tamen B. L. ad *Poly-
antheam*, ubi multa, imprimis sub voce *fides* hanc in rem allata.
Sufficit dixisse, quod promissio sit ex numero communium ab 4.
uno vel ad unum *vid. summe Reverendi D. Veltheimii Metaphysica P.*
1. c. 6. §. 8. p. 491. & quod h. l. sumatur non tam *objectivæ*, pro re 5.
in promissionem deducta, neque *effectivæ* pro jure, quod ex pro-
missione oritur, quam *formaliter* sive *quidditative* pro actu pro-
misionis ipso, & quod fides hic veritatem & constantiam in ser-
vandis significet promissis, prout etiam capitur *Psal. LXXXVI, 15.*

Voca.

6. Vocabulum *generosa* quod attinet, illud h. l. acceptum volumus in significato latiori, & prout epitheton est omnium Nobilium genere tallum, cujuscunque etiam sint ordinis, non tamen latissimo, quo etiam vinum dicitur generosum, vel quo generosus omnis ille, qui non degenerat, ampellatur, Germanice rectius reddi non potest, quam *Wohlgebohrn*. Notanter autem diximus, cujuscunque sint ordinis. Vox enim Nobilium sicut est analogi. *Vitriar. Inst. Jur. publ. L. 3. t. 21. §. 6. in Nor.* vel potius communis $\pi\rho\sigma\varsigma \epsilon\nu\eta \acute{\alpha}\Phi \epsilon\nu\delta\varsigma$ (siquidem nobilitas est vel superior vel inferior *Recman. de Notit. dignitat. illustr. diff. 11. c. 1. §. 3. Christianus Weisus in polit. Fragen P. 1. c. 2. q. 62. p. 81. Reinkingk. de Regim. Secl. & Eccl. L. 1. cl. 7. c. 11. n. 8. p. m. 706.*) ita quoque h. l. eam non capimus specialiter, prout infimum eminentiæ gradum super popularem denotat statum, sed generaliter ac laxius aliquantum, quatenus nempe totum complexum dignitatum civilium, a Regibus ad Nobiles usque in specie sic dictos comprehendit. *Conf. Almers Manuale juris sub voce nobilitas §. 3. exclusis tamen sic Doctoribus, qui nobiles quidem sunt, sed non genere tales adeoque generosi strictè loquendo dici non possunt.*
7. Sie sind Edel, aber keine Edelmänner. *Christ. Gafel. de statu, dignitate & præcedent. p. 69. Vitriarius d. l. in Quæst. subjuncta;* Ut ut fateri nos
10. oporteat, Doctorum legitime promotorum promissiones & fidei interpositiones bey ihren Doctor. Würden/Ehren u. Treuen haberi quoq; pro Juramentis. *Berlich. concl. 21. P. 2. n. 38.* Dicitur alias promissio sub fide generosa facta, *promissio nobilitatis, promissio sub splendore dignitatis illustris vel nobilitatis contracta, sub honore generosæ interposita, sponso sub fide gentilitia, illustrium, nobilium, u. verbum nobile, obtestatio per dignitatem illustrem, Germanice die Cavaliers-Parole, die Versprechung bey Adel, Ehren/Treu und Glauben/der Edelmanns Glaubei das Adel. Wort. Gallice: la foy du Gentilhomme,*
11. *Italice: la parola da cavaliere.* Et breviter potest describi: quod sit promissio, consuetudine introducta, qua Nobiles sub fide generosa confirmant aliquam rem possibilem. Quæ definitio genere & differentia specifica constat. Genus constituit promissio: Omnis enim promissio sub fide generosa contracta, est promissio, sed non omnis

mnis promissio est statim promissio sub fide generosa facta. Differentia specifica desumpta est a quatuor causis scilicet (1) a ^{14.} causa efficiente, consuetudine nimirum. (2) a ^{15.} subiecto, quod constituunt Nobiles, quatenus scil. sub hac voce intelliguntur Imperatores, Reges, Duces &c. ^{16.} vid. infra P. 2. c. 2. per tot. Quod eo minus absolum, quo certius est Nobilium titulum folis Ducibus, Comitibus ac Baronibus tributum fuisse olim, sicuti testatur Lehmann in der Speirischen Chronik. L. 2. c. 14. & 19. (3) ab ^{17.} obiecto, quod adsolvunt res posibles: quo ipso excluduntur res turpes per l. 15. ff. de condit. instit. & natura impossibiles l. 135. ff. de R. 7. (4) a forma, quæ consistit in verbis: generosa fide. Et sic ^{18.} differt a Juramento vero, utpote cujus forma in religiosa Numini divini invocatione consistit. Habn. ad Wesenb. tit. de Jurj. n. 6. Lauerb. in Comp. Jur. tit. eod. Conf. infra c. 4. P. 2. (5) a fine, qui ^{19.} laet in verbo, confirmant. Effectum omisi, ut pote qui non 20. ingredi debet definitionem, per vulgata Logicorum dogmata.

Pars II.

Specialia tractans.

CAP. I.

De Causa efficiente & origine.

SUMMARIA.

1. Quid causa efficiens sit? remissive.	sibus Imperii.
2. Causa efficiens proxima promissionis nostra est voluntas.	6. Antea enim jam tum magna e- jus fuit vis.
3. Remota est consuetudo.	7. Illi ex jure can. constat.
4. Auctor nostra promissionis enim est incertus.	8. Ignobilium tamen promissiones juramentis minus recte aequi- parantur.
5. Nec ejus origo petenda ex Reces-	

Quid causa efficiens sit, præsupponimus ex Philosophorum ^{1.} scholis. Conferri tamen de ea meretur Hartungius in *Meta-physica Jurid.* c. 7. per tot. Nos impræsentiarum ponimus ^{2.} causam efficientem, proximam nimirum, promissionis sub fide generosa factæ, in voluntate promittentis, quæ multiplici modo exprimitur, verbis scilicet, literis, per nuncium, interpretem at-
que

3. que procuratorem, Causam autem remotam hujus promissionis dicimus esse consuetudinem, siquidem illa hinc omnem iuram debet vim atque efficaciam *Webnerus in obs. Præcl. sub voce: bey Schelin schelten. Lauterbach. in Compendio Juris tit. de Jurejur. lit. R. Conf. Myler. ab Ehbrenbach. de Nomologia Ord. Imp. c. 6. ab initio usque ad §. 15. Raubbar. quest. Miscellan. P. 2. q. 2. n. 56. Carpz. P. 2. const. 16. d. 5. n. 2. Wesenbecius conf. 10. n. 24.* Neque enim autorem, qui tantam auctoritatem nobilium conciliavit promissioni, facile mihi denominabit aut hariolabitur quispiam. Tacent hic LL. tacent Dd. quos egomet quidem evolvi, & altum ubique hac de re inter ipsos est silentium. Extat quidem in *Recessu Imp. a Car. V. Imperatore & Statibus A. 1555. Augustæ Vindelicorum condito* § und da ein Churfürst ic. quod Principes nuda promissioni relinquendo, relinqui vero jurare debeant solenniter, ibi: *Dergestalt/ daß die Fürst. Standes und Wesens/ bey Versprechung und Zusage Fürst. Würden und wahren Worten gelassen/ aber die andern über gemeldetes einen leiblichen Eyd schweren ic. Conf. Art. 3. der Erklärung des Land-Friedens d. An. 1522.* ubi idem jam tum statutum erat. Ast præterquam, quod hæc ipsa constitutio tantum attingat Principes Imperii, insuper noto notius est, quod jam ante illum Recessum fides generosa magnæ fuerit auctoritatis, multumque habuerit ponderis, ut ex probatissimis Autoribus deducere nobis esset facillimum. Nihil impedit, quo minus & consuetudo per aliquam confirmari queat legem. Ergo etiam si per allegatum Recessum confirmatum aut constitutum etiam publice fuerit, quod Principum fides nuda reliquorum æquipollere debeat juramenti, hoc ipso tamen ejus origo non statim ex ipso Recessu, sed aliunde adhuc commodo peti potest. *Conf. c. Juramenti 22. q. 5. cap. ad aures 3. de his, que videntur de causa sunt c. pervenit. 2. Ext. de fidejur.* Ex hisce enim textibus, qui longe antiquiores sunt illo Recessu, quique forte occasione deuderunt atque causam promissioni Nobilium, juramenti instar servanda patet ad oculum, quod olim jam tum apud sanctissimos Patres, religiosioresque Pontifices magna, non dicam, plane eadem vis fuerit interpositioni fidei signobilium etiam jura-

juramentis, adeo ut nonnulli etiam Doctorum textibus illis moti, haut dubitent statuere, quod cujusunque obligatio vel promissio de servando sub clausula: bey gegebenem Treu/ bey wahren Worten und Glauben/ conventa æquiparetur Juramento corporaliter præstito *vid. Gilbausen in Arbor. Jud. c. 6. P. 6. §. 6. n. 4. & seq.* ubi quod hæc opinio vera non sit, asserit, addita simul n. 6. reipsonsiõne, quæ ad eorum rationes dari potest atq; reponi.

CAP. II.

De Subjecto.

1. Connexio.	20. Laudatur Jacobus I. Rex Angl.
2. Subjectum activum.	21. Ut & Job. Galliarum Rex.
3. Quorsum pertinent (a) Imperatores.	22. Quare nihilominus Lud. XIV. hactenus semper exitierit victor.
4. Qui tenentur ad conventiones.	23. Carolus IX. Gall. Rex famosus quoque est ob perfidiam.
5. Laudatur Carolus V.	24. An Franciscus I. Rex Fr. fuerit perfidus?
6. Quod fidem servaverit Luthero.	25. (c) Respublica.
7. Vacillavit tamen aliquando hujus fides.	26. Venerum Resp. famosa est ob perfidiam.
8. Quod expertus est Philippus Hassie Landgr.	27. (d) Electores.
9. Qui eapropter monetam cudi curavit.	28. (e) Duces.
10. (b) Reges.	29. Exemplum in sabaudia Duce.
11. Ludovicus XIV. parvi estimat suam fidem.	30. An hic teneatur de fide Vallensibus data?
12. Consentit cum Carneade.	31. Omnino.
13. Cum Machiavellistis.	32. Nec obstat quod hæreseos tolerantio sit res civiliter turpis.
14. Cum Mahomede II.	33. Aliud si Principibus obstant LL. fundamentales.
15. Et Miecislao Polonorum Duce.	34. Takeli noluit fidere promissioni Imp.
16. Unde confederati noluerunt ipsi fidem habere in Episcopi Leod. electione.	35. Ad Duces pertinent quoque Land- & Marggravii.
17. Novum exemplum ejus perfidia.	36. Minime vero Marchiones.
18. Confederati usi sunt repressaliis.	
19. Nec Barbarorum Reges fidem tenent.	

37. (f) Episcopi Germania.	miles fuit aut laicus?
38. Spernunt tamen & hi interdum fidem.	55. (o) Famine.
39. Exemplum praeber Cbr. Bernb. van Galen.	56. In Saxonia vidua redit ad statum sua natiuitatis.
40. (g) Pontifices.	57. (p) Hermaphrodyti.
41. Exemplum papalis perfidia.	58. Impediuntur (a) suspecti de fide.
42. (h) Comites, Barones, Nobiles.	59. (b) Pauperes.
43. (i) Recens creati Nobiles.	60. (c) Vicio naturali laborantes.
44. Rationes dubitandi.	61. Prohibentur (a) naturales ac spurii.
45. Ratio decidendi.	62. Non vero legitimi.
46. Ampliatio ejus.	63. (b) Adoptati.
47. (k) Nati ex patre nobili matre vero ignobili.	64. (c) Infames.
48. Non vero qui nati ex matre nobili patre v. ignobili.	65. (d) Civiliter mortui.
49. (l) Peregrini nobiles.	66. [e] Indigni.
50. (m) Patricii sed non omnes.	67. (f) Mercaturam exercentes.
51. (n) Milites certo modo.	68. [g] Prodigii.
52. Historia Kunzii von Rauffum gen.	69. (h) Filisiam.
53. Quantum sit lyrum redemptionis	70. (i) Constitui in officio nobili.
54. An clericus admittatur, qui	71. (k) Certo modo ministri.
	72. Exemplum primum.
	73. Exemplum secundum.
	74. Subiectum passivum.

1. **Q**uamnam sit promissionis nostrae causa efficiens, breuiter excusfi. Pergo ad secundum caput, visurus de materia in qua, siue subiecto, tam activo, siue illis, qui sub fide spondere possunt generositatis, quam passivo, siue promissariis, hoc est illis, quibus ita aliquid promitti potest solenniter. Primum de isto. Paucis repete & observa ex P. generali: Quicumque generosus, vel nobilis genere talis est, ille potest polliceri aliquid sub generositatis fide, ceteris nimirum paribus: neque enim infantes, furiosos &c. ut infra dicemus §. 3. admittimus, ut ut sint vel maxime nobiles nati. Quoniam autem procul omni dubio in Nobilium Classe primus locus debetur Imperatoribus, cum emineant tanquam stella matutina inter omnes Reges in medio

dio nebula meridionalis. *Bartolus ad l. penult. C. de Bon. que libet
 in pos. Conf. Barbosa Theſaurus Locorum com. tit. Imperator ax. 2.* hinc
 primum iſtos producemus in ſcenam. Promittunt hi ſub fide,
 dignitate, honore Imperatorio, bey Reysſerl. wahren Worten/bey
 Reysſerl. Ehren und Würden &c. eoque ſanctius ſervare debent
 promiſſionem, datam quo magis ad eorum exemplum totum
 orbem componi conſtat. Et quamvis Imperatoribus permit-
 tantur multa, quæ ab aliis ad exemplum trahi neutiſquam poſ-
 ſunt, id tamen de pactis atque conventionibus, utpote quibus
 æque obligantur ac alii *l. donatione 26. C. de donat. int. vir. Barbosa
 d. l. ſub voce Princeps ax. 8.* (ſunt enim Juris naturalis, quo non ſo-
 lutus eſt Princeps *illuſtris Dn. Stryk. de Succesſ. ab inteſtato diſſ. 8. c. 7.
 §. 19.*) minime intelligendum venit. Novit hoc optime *Carolus
 V. Imperator*: hic enim adeo ſanctæ ſua cuſtodiebat verba regia
 atque imperatoria, ut hæreticis etiam fidem ſervandam eſſe
 nullus affirmare dubitaverit. Unde, cum olim a Ludovico, Pa-
 latino Rheni, cur Luthero fidem ſervaret? interrogatus eſſet,
 generoſe admodum reſpondebat: quamvis toto mundo fides
 rerum promiſſarum eluxerat, attamen illa conſiftere deberet
 apud Imperatorem. *Myler. ab Ebreñb. de Nomolog. Ord. Imp. c. 1 §. 4.
 Bodinus de Republ. L. 5. Reinkingk. de Regimine Sec. & Eccl. L. 2. cl. 1.
 c. 2. n. 27. Juſtus Lipſius in Monit. Polit. L. 1. c. 13. Clemens Berg in intro-
 duct. in Polit. c. 15. §. 8.* Sicuti vero homo erat, ita quoque hu-
 mana ipſum non deſtituebat imbecillitas, quin potius & ſibi in-
 terdum eum habeat obnoxium. Teſtari poteſt de eo *Philippus,
 Haſſiæ Landgravius*, utpote qui fidens atque nixus promiſſio-
 ne Imperatoria, convenerat *Carolum V. Halæ Saxonum*; Sed
 tantum aberat, ut tunc temporis fidem Imperator dederit Atti-
 cam, ut potius ipſi injecerit laqueum præter ſpem atque expe-
 ctationem omnem, & poſtea Electori Sax. *Mauricio*, hac de re
 conquerenti cauſamque captivitatis percontanti, ridicule om-
 nino reſponderit: Er hätte ihm zwar mit ewiger/ aber nicht mit
 einiger Gefängnis zu verſchonen verſprochen. *Generoſus Dn. a Zieg-
 ler in Täglichen Schauplatz der Zeit d. 19. Jun. n. 2. p. 719. Ad. Puſ-
 ſendorffs Einleitung c. 8. §. 13. p. m. 596. Thuanus L. 4. p. 169. Bodinus
 d. l.*

- d. l. c. 6. p. 950. *Clyv. Epit. Hist. totius mundi p. m. 719. Sleidan. L. 19. Comment. p. m. 345. Conseiller d. Etat. P. t. c. 54. p. 453. & Burgoldensis*
9. ad *Instr. Pac. P. i. disc. 1. n. 30.* Quapropter etiam gloriosissime memorix Philippus e carcere liberatus rarissimum illum, & magno pretio hodie redimi solitum, cudi curabat thalerum, cui inscripta verba: Besser Land und Leut verlohren als ein'n falschen Eyd geschworen. Proximi ab Imperatore sunt Reges, quibus injuratis
10. iridem potius quam omnibus juratis adhibenda fides, *Reinkingh. d. l. L. i. cl. 3. n. 9. n. 15.* Hi promittunt sub fide regia: Bey Königl. parole, Wort/bey Königl. Ehren/ Würden und Treuen. Quam
11. parvi vero sapius suam habeant fidem, docet hodiernus Galliarum Rex, *Ludovicus XIV.* Germaniæ nostræ calamitas, & perfidiæ luculentissimum illud exemplum: hic enim oblitus illius potēte, canentis:

Nudo jus & reverentia verbo

Regis inesse solet, quovis juramine major.

- Omnia contemnit fœdera, & fidem, quoad ipsi saltem e re esse videtur, servat. *Conf. Gothofredi Zenneri Herbst. Parnass. de A. 1694.*
12. p. 34. *Mercurius Germanus p. 124. & 145.* Respicit sine dubio illud
13. *Carneadis*: utilitas justii prope mater & æqui, vel etiam *Machiavelistarum* principium, qui, quicquid utile est, pro justo habent, & utilitatem justitiæ constituunt mensuram, cum tamen potius secundum *Ciceronem* vere utile nihil sit, quod non sit honestum *Conf. H. Grotius de J. B. & P. in Proleg. §. 16. & 17. & Hippolytus a Colibus in Principe c. 10. p. m. 391.* Amice sane conspirat cum *Mabomedæ II.* qui nullus dicere erubuit: præstare fidem, mercatorum esse, non Principum, quod illi a fide, hi ab armis dependente & viribus. *vid. Arnoldus de Reiger in Thesuro jurisprud. sub voce Fides,*
15. & cum *Micislao*, illo Polonorum Duce, qui eos saltem Principes servare debere putaverat fidem, quibus, ut illa frangeretur, opus non esset. *Dn. a Ziegler d. l. d. 14. Nov. n. 2. p. 1352.* Unde quoque cum anno abhinc, & quod excurrit, Episcopus novus eligendus esset *Leodii*, & Rex Fr. Cardinalem, ni fallor, *Bullionensem* ibi ad Episcopatum evectum videre mallet quam alium, eaque propter urgeret ac prætenderet constanter, ut omnis *Leodio*

dio exiret mil. *s. d. 20. April.* quo eo liberior esse posset electio,
 confederati ipsi neutquam fidem habere volebant, utut pro-
 mitteret bey seinem Königl. Wort/ se interea temporis usque ad
 mensem Majum nihil hostilitatis plane tentaturum aut machi-
 naturum adversus Leodienses, sed neutralitatem, quam dicunt,
 servaturum sancte. Satis enim jam tum decepti erant Confede-
 derati. *Vulpes non iterum capitur laqueo.* Nuper admodum nobis 17.
 adhuc suam probavit ac testatus est perfidiam, dum praesidium
 Dixmudiense contra initam conventionem wiber den getroffen
 nen accord oder gemachte capitulation soluto lytro non voluerat
 dimittere e captivitate. Quapropter etiam Confederatos re- 18.
 pressallis uti, & *Busserium* captivum retinere omnino oportuerat;
 quamvis Rex dimisso hoc rursus revocaverit regium suum ver-
 bum, nec libertati restituerit praesidium illud Dixmudiense in-
 tegrum, ex facili hac ratione: quia Confederati quoque violaf-
 sent capitulationem Namurcensem. Quasi scil. Galliarum Rex
 frangendi fidem, praesidio, modo dicto, datam, habuisset jus.
Conf. Vindicias Sacri Rom. Imp. adversus Gallorum fallaces pacis propo-
sitiones super admodum publici juris factas, ubi Anonymus statim ab
 initio demonstrat, Galliam ab antiquo fere perfidiam esse, & om-
 nes hactenus violasse paces. Nec magni fidem datam est: 19.
 mant Reges Barbarorum in India orientali. Hinc Lusitani, ve-
 nientes isthuc mercaturi, & meruentes, ne fidem datam & fe-
 dera in vicem icta susque deque habeant Barbari, ibi statim ex-
 struunt munimenta, quo, rupto ab illis foederum vinculo, tuta
 habeant loca. *Conf. Duffendorffs Einleitung c. 3. §. 5 p. 164. seq. Re-*
cte e contrario sensit Jacobus I. Rex Anglix Don. Reg. L. 2. p. m. 46. 20.
 ita scribens ad regium gnatum: *Cum aliis Principibus, tanquam fra-*
tribus Tuis Justitiam & benevolentiam colito. Quicquid promiservis, vel
cum damno tuo praestato &c. Illi enim apud omnes, ita maxime apud hos
eandem & fidei laus tibi quarendae est, & Christianae charitatis praecipuum
servandum, ut alteri facias, quod tibi factum cupis. En rhadaman-
 theum Judicium! En verba ex tripode ac recto pectore dicta!
 En Minervæ, imo ipsius jovis suffragium! Nec minori lau-
 de dignus est *Johannes*, Galliarum Rex: etiam hic ipsemet 21.
 malu-

- maluit suam perdere libertatem, & obsidem se sponte dare Angelis, quam non liberare hisce datam fidem, & a filio ejus insigniter jam tum violatam, *vid. Puffendorff c. l. cap. 5. §. 10. in f.* Norunt scil. prælaudati Reges, quam se vere à
22. Numine divino animadverti soleret in perfidos. Nec officit, quod *Ludovicus M.* huc usque ex omnibus fere præliis abierit victor, & sua arma longe lateque circumtulit victoricia: Nam quo tardiori gradu Deus ad suam procedit vindictam, eo gravius deinde solet punire, si non in hac, certe in illa vita. Quod sæpiuscule e contrario verba tantum dederit *Carol.*
23. IX. testantur satis superque funestissimæ illæ nuptiæ, cognomine Parisienses. Propterea quoque *Clairmont*, unus ex Reformatis, mortem truculentam se evitare non posse, sed pessimum sibi esse videns, exclamavit: Ist diese Königl. parole? Du aber O gerechter Gott! räche diese des Königs treulose Grausamkeit, *vid. Dn. à Ziegler d. l. d. 24. Aug. n. 5. p. 1020.* An-
24. non *Francisci I.* existimatio atque fides regia fecerit vitium, dum illud, quod *Carolo V.* promiserat *Mantuxæ Carpetanorum*, non servaverat ex asse, judicent alii. Pro affirmativa & negativa militant rationes minime levidenses. Mearum partium jam non est ad *Lydium veritatis lapidem* illas examinare ac discutere. Interim legendam hanc historiam exhibet nobis modo dictus *generosus Dn. à Ziegler d. l. p. 503. & 282. d. 18. Mart. n. 4. Add. Puffendorffs Einleitung c. 5. §. 7.* Quicquid sit, cesit ipsi in gloriam nunquam intermorituram, quod, cum *An. 1539 Carolus V.* turbas *Gandavi* exorras compositurus, per mediam profectus fuisset *Galliam*, & sic fidei ejus se permisisset, atque ingenti infimul exposuisset periculo, non tantum eam non violaverit, sed & basilico vere eum exceperit apparatu, datis oblivioni atque generose contemis omnibus injuriis, quibus ab ipso affectus fuerat unquam. *Puffendorff d. l. p. 390.*
25. & *Dn. à Ziegler d. l. d. 1. Jan. n. 4. p. 3.* Integre quoque *Respubl.* tanquam personæ mysticæ, quia possunt jurare *l. 2. §. 5. ff. de jur. jur. propt. cal.* sub fide nobilitatis promittere aliquid poterunt, quatenus nimirum illi, pænes quos est τὸ ἄξιον, nobilitas

biles sunt sive generosi, sicuti venetorum Respub. *vid. Conringii Exercit. 9. §. 4. p. m. 466. de rep. Imp. German. Et cymbalum illud eruditi orbis Dn. Schurtzsteischius in dissert. de Venetorum regimine Witenberge habita §. 15.* Quæ ipsa tamen Respub. non parum famosa est ob perfidiam suam apud Scriptores. *vid. Autor. des Europäischen Herolds p. 883.* Veluti Electores spondent bey Churfürstl. ita Duces bey Herzoglichen Würden/ Ehren und Treuen. Sic nuper admodum *Victor Amadeus*, Dux Sabaudia regens, Vallensibus sub fide Ducali, bey Herzogl. parole, promittit, se nunquam imposterum turbaturum illos in religionis exercitio, quin potius adversus eorum hostes tutaturum, uti ex publicis constat Relationibus, imprimis vero illa *Francofurtensivernali d. A. 1695. p. 23. inf.* Dicis ex mente Catholica religionis addictorum: atqui Vallenses die *Thal-Scute / Waldenser* (ab Autore suo alias *pauperes de Lugduno & Albigenes* dicti, teste *Hildebrando in Hist. Univers. Synops. ad An. 1208. §. 25.*) sunt hæretici, hæreticis autem non est servanda fides, propterea quia hæreseos tolerationem est actus turpis, qui sicuti juramento convalidari nequit, ita quoque nemo ad eum sese efficaciter obligare poterit, utut accedat promissio sub fide generosa interposita. *Helena hic hic salta!* Sed salva res est. Præterquam enim quod Vallenses nondum sint hæreseos convicti, puto insuper hæreseos tolerationem, rem per se illicitam non esse, nec jure divino, sed humano saltim prohiberi. Quid igitur obest, quo minus objectum promissionis constituere possit inadæquatam, sive partiale? Instas: est tamen res civiliter turpis, quæ æque vitiat omnem contractum atque promissionem, per *l. non dubium 5. C. de LL.* Verum respondeo breviter: Principi, utpote *Legibus civilibus soluto l. 31. ff. de LL. Illustris Dn. Strykius de success. ab intest. dissert. §. c. 17. §. 19.* hic aliquid licere, quod privatis non licet, ne sc. occasio adimatur hæreticis imbibendi veræ religionis fundamenta: præstat enim dissentientibus quodcunque permittere exercitium, quam penitus cum pernicie ipsorum atque reip. eos ejicere. *Conf. Clem. Berg. introd. in Polit. c. 15. §. 8.* Exemplum satis triste nobis præbet desolata Hispania. Præterea

- infra c. 3.* dicemus, quod promissio ejusmodi solennis possit convalidare actum, jure civili alias interdictum. Imprimis autem salvo suo stat talo nostra assertio tunc, quando pacate
33. vivunt hæretici, neque alios seducere student. Fallit contra quoad illos Principes, quibus pacta, conventiones atque LL. obtant fundamentales: hæ enim ubi adsunt, ibi non licet tolerare in religione dissentientes. Hinc si ipsis exercitium superstitionis Princeps concederet liberum, sub splendore quidem suæ dignitatis, sed reclamantibus legibus fundamentali- bus, illa promissio non subsisteret, sed sua corrueret sponte, quia sic veniret adversus proprium factum, & pactum prius, indeq; alteri quæsitum jus tolleret per posterius, sine ipsius consensu ac voluntate. Eadem hæc controversia evoluta est a celeberrimo *Dn. D. Paulini in der Zeit-fürhenden erbaulichen Lust* *lib. 221.* uti testatur *Dn. Tengel in Monatl. Unterredungen mens. April. d. A. 1695. p. 284.* Quomodo autem illa decisa sit, me quidem latet, cum librum istum conspiciendi hætenus nondum potui habere copiam. Quicquid hujus rei sit, *Comes Tuheli*, edoctus principia
34. Catholicorum, & Jesuitarum imprimis reservationes mentales, noluit accipere conditiones pacis, ipsi statim, postquam Vienna liberata esset obsidione, ab Imperatore oblatas, utut Imperator sub fide Imperatoria, & Dux Lotharingiæ, sub principali, ipsi, & protestantium religioni addictis, securitatem, restitutionem & liberum religionis promitteret exercitium. An vero bene an male egerit? *vid. Autorem des raisonnablen Staats-Protocolls c. 2. per*
35. *101. imprimis a. p. 11.* Redeamus in viam. Ad Ducum classem referendi quoque sunt Land- & Marg-Gravii, utpote qui Ducibus dignitate sunt æquales. *Reinkingk. de Regim. Sec. & Eccl. L. 1. cl. 4.*
36. *c. 12. n. 18.* Quod tamen non extenderes ad Marchiones Italiæ *ibid. n. 14.* neque ad Marchiones Galliæ. Unde etiam Elector Brand. nullus recipit literas, quibus inscriptum: *Marquis.* Sequuntur Principes promittentes bey Fürstl. Glauben/ Ehren und
37. Würden. In specie quod attinet Episcopos Germaniæ, possunt & illi sub fide gentilitia promittere, quatenus sc. sunt Principes Imp. aut ex Nobilium profapia atque sanguine nati. Exinde statim

tūm liquet, promissionem sub Episcopali dignitate factam, bey
 Bischöflichen Würden/proprie huc non spectare, quia Episcopi,
 qua Episcopi, non sunt nobiles. Quicquid hujus sit, eo sanctius
 illa ipsis venit servanda, quo majorem suis personis inesse cre-
 dunt sanctitatem. Quod in laicis vitium, id in Clericis plerum-
 que est flagitium. Sed tantum abest, ut datam fidem semper
 pendant magni, ut potius illam falso sæpius spernant animo, om-
 nia sibi in omnia licere putantes. Inter cæteros perfidia faci-
 nore nobilitavit se *Christophorus Bernbardus a Galen*, Monasterien-
 sium quondam Episcopus, utpote cujus promissiones sub di-
 gnitate Episcopali, bey seiner Bischoffs Würde/factæ, semper ma-
 gno vacillarunt opere, claudicaruntque, adeo, ut nunquã uti-
 litatem vincere potuerint. Rationem vide apud *Zennerum* in
Sommer-Varnas d. A. 1692. Idem dicendum de Pontificibus, 40
 cum & hi aliter sub fide generosa promissum facere non possint
 quam quatenus sunt Principes seculares, aut natales suos de-
 bent nobilibus parentibus. *Conf. Mylerus ab Ebreub. c. 1. §. 6. in med.*
 Et sic pariter excluditur asseveratio sub dignitate papali, bey
 Pöbstl. Würden und Treuen/facta, cum & pontificatus, qua ta-
 lis non sit officium seculare sed Ecclesiasticum, Ecclesiasticæ
 autem dignitates non sunt hujus loci. Et quamvis ob eandem
 rationem, quæ modo data est, promtiores quam alii esse debe-
 rent ad fidem datam præstandam, prohi dolor! tamen & hic ob-
 tinet illud: *nusquam ruit fides!* Exemplo suoid docet nos *Johan-*
nes XXIII. quippe qui, utut *Johanni Husso*, Constantiam vocato,
 coram concilio securitatem pollicitus fuerat verbis maxime so-
 lennibus, adeo, ut etiam in hæc erumpere verba nullus dubita-
 verit: *etiamsi Husus fratrem meum occidisset germanum, nihilominus*
frueretur securitate, attamen nullus stetit promissis, siquidem i-
 psum miserum in modum curaverat concremari. *vid. Dn. d. Sieg-*
ler d. l. n. 3. d. 6. Jul. p. 790. Dignus sane hic fuit Papa, quicum mi-
 cares in tenebris. Et licet *Puffendorffius c. 8. §. 12. introduct. Hist. &*
Reinking. d. l. L. 2. cl. 1. c. 2. n. 26. hoc adscribat Imperatori *Sigmun-*
do, utpote qui securum reddiderat *Hussum* ab omni periculo,
 existimo tamen Imperatorem non tam præcepisse, quam non

impedivisse (ut nec hoc semper mereatur excusationem, cum
 culpæ reus sit, qui impedimentum non amovet, cum possit. *l.*
quibus 40. in pr. ff. d. condit. & demonstr. Barbosa l. c. t. impedimentum
ax. 2.) ejus combustionem. Aliud exemplum perjurii papalis vi-
 42 dere est apud *Puffendorff. c. 8. §. 5. p. m. 578.* Succedunt denique
 Comites, Barones atque Nobiles in specie sic dicti, promitten-
 tes bey Gräfl. Freyherrl. Adet. Ehren/Treuen und Glauben. Nolo
 hic ad exempla provocare, quandoquidem illa toto fere ubivis
 43 contingunt die. Saltim id quæri meretur, num recens creati
 Nobiles, sive ut *Baclerus L. 10. c. 1. p. 241. de Notit. Imp.* dicit: Novi
 homines (ita enim apud Romanos vocabantur olim, quorum
 majores nullum gesserant magistratum *vid. Orat. 1. Cic. cont. Varr.*)
 44 pertineant ad subjectum fidei generositatis? Ratio dubitandi
 esse potest [1.] quod ad torneamenta non admittantur. *Beold. Sy-
 nops. Pol. c. 10. §. 10. p. 175. Rhetius de Jure Publ. L. 1. t. 19. §. 8. Limn. F.
 Pub. L. 6. c. 5. n. 62. Knipschilt. de fideicom. fam. illustr. c. 7. n. 57.* etiam si
 ipsis expresse ab Imperatore concessa sit facultas adeundi ludos
 equestres, iisque se immiscendi. *Strauch. in specim. Inst. iur. Pub. tit.*
33. §. 6. Add. Progymnasim. Praxeos Jurid. Du. Ringii progym. 9. n. 15. 16.
 Sic sc. consuetudo aut statuta ad sint prohibitiva, utpote quæ
 Imperator per suam indulgentiã aut privilegiorum concessio-
 nem tollere non potest, ob capitulationem ipsi præscriptam, &
 quidem ob ejus *art. 3.* in quo omnia. Statibus quæ sita, jura con-
 firmata, ibi: *Gerechtigkeiten und gute Gewohnheiten* adeo effica-
 citer, ut privilegia in præjudicium illorum concessa frustranea
 esse debeant ac nulla ibi: *Niemand einig privilegium darwider er-
 theillen.* (Dissentit *Lehmannus in Tract. de variis Indendi Generibus*
c. 2. n. 26. p. 33. Hahn. in dissert. de jure Nobilium singulari t. 13.) Omne
 enim privilegium salvo jure tertii concessum intelligitur. *Barbo-
 sa d. l. t. privilegium ax. 16.* Dicis: atqui speciali Imperatoris san-
 ctione posteriori, juri statutorio potest derogari, E. quoque per
 privilegium. *Mylerus ab Ebreneck de Stat. Imp. P. 2. c. 39. §. 7. p. 363.*
 Sed respondet ibidem clarissimus Autor, procedere hoc, si illa
 sanctio in comitiis lata sit publicis: Sic enim & non aliter Prin-
 cipum derogari potest juri statutorio. [2.] quia facile non reci-
 piuntur

piuntur in alicujus Episcopatus capitularium numerum, weil
 sie nicht Stifft- und Rittermäsig gebohren/Nec [3.] in Saxonia pos-
 sunt comparare in conventu Statuum provincialium, eorum-
 nimirum, qui nobiles sunt, in der Ritter-Stuben. Nec (4.) in Si-
 lesia in judicio equestri, Sie dürfen nicht auf der Ritterbanck
 der Ehren-Tafel sitzen. Ring. c. l. progymn. n. 9. etiam si alias quoad
 animum sint Codro aut Sparta generosiores. Nec [5.] in judicio
 aulico possunt sedere in scanno equitum, auf der Ritterbanck. vid.
 Capitul. Joseph. art. 39. ibi: Daß in unserm Reichs-Hoff-Kriegs-
 andern Rätthen auf den Ritterbäncken zwischen denen von Ritter-
 stand/welche zu Schild und Helm Ritter- und Stifftmäsig gebohren/
 ibique Strypsius in Coll. Afero. Add. Viriarum Inst. Jur. Pub. L. 4. t. 7. §. 16.
 Verum quoniam haec omnia tantum juris sunt Statutarii, ideo 45
 non dubitamus quaestionem affirmare & asserere, quod etiam
 novi homines aliquid sub nobilitatis polliceri queant splen-
 dore, ex hac unica quidem, sed sat sufficienti ac idonea ra-
 tione, quod sint Nobiles, qui nobilitatem ad suos propagare
 possunt descendentes, ut ut nobilitati sint saltem à Principe, qui
 imperii Status est. Praesupposito namque hoc, quod Status Imp. 46
 gaudeant jure nobilitandi in suis territoriis vid. art. 8. Instr. Pac.
 Osnab. §. gaudeant. & Andr. Knichen de Jure territor. c. 4. n. 4. Nobi-
 les etiam, ab illis creati, promittere poterunt sub nobilitatis
 fide. Ad argumenra, in contrarium afferri solita, respon-
 det Autor dissertationis, quae olim sub praesidio D. Beechmanni de
 jure conferendi dignitates &c. Jena habita. c. ult. §. 5. Quoniam
 tamen teste Dn. Rhetio L. 1. t. 19. §. 3. Instr. J. Pub. taliter creati in a-
 liis Statuum Imp. territoriis, & integro imperio R. G. nobiles non
 habentur, ideo quoque eorum promissio vix ultra Principis,
 a quo creati, valebit territorium Conf. Rumelinus ad A. B. P. 3. diff.
 3. §. 4. in addis. Idem, affirmarem quoque de illis, qui patre no- 47
 bili, matre vero ignobili sunt nati, siquidem non mater nobilit-
 at, sed pater. cap. ult. Extr. de convers. infid. & l. 19. ff. de Sr. H. Imo,
 si ipsa uxor nobilitatem consequitur per maritum l. 8. ff. de Senat.
 l. mulieres 13. c. de dignit. Dn. Rberius d. l. §. 9. Filius quoque ex ejus-
 modi matrimonio inæquali natus, quin nobilis sit, & conse-

quenter aliquid sub fide gentilitia asserere queat, nullus ambigo. *vid. Reinkingk de regim. Sec. & Eccl. L. 1. class. s. c. 11. n. 23. Rberius d. l. §. 8. Liebenthal Exercit. 10. Colleg. Pol. qu. 5. p. 520.* Non vero procedit hoc vice versa, ita nimirum ut etiam ille, qui matrem nobilem, patrem vero ignobilem habet, nobilis, & proin nostræ promissionis sit subiectum habile. *vid. Speidel. Specul. jurid. Polit. sub voce Adel/ibi: Hingegen kan eine von Adel ihren Mann/der nicht Edel/den Adel nicht mittheilen/ adeoque nec provocare possit ad suam nobilitatem, nec sub ejus fide aliquid asseverare. Quid dicendum de Nobilibus peregrinis v. g. Gallus, Hispanis, Italis &c. Puto & hos admittendos esse, modo nobilitatem habeant ab eo, penes quem est jus nobilitandi. Ubi sedulo observandum, quod nos peregrinos habeamus nobiles, & consequenter quoque Nobilium jure gaudere sinamus, non eo, quasi alienus Princeps potestatem suam ad nos extendere queat, sed quia unusquisque Regum alterius majestatem comiter venerari solet. *Illustris Dn. Stryk. in coll. Mst. ad Capit. Josephi arr. 43. Dn. Rhet. d. l. L. 1. tit. 10. §. 4. Nec obstat, quod peregrini sint juris nostri incapaces. Barbosa d. l. tit. peregrinus ax. 1. Kleinschmidius in præcogn. jur. Tr. 3. Sect. 1. n. 181. p. 164. Constat enim non nisi inter omnes, quod moribus nostris ille rigor juris civilis maximam partem mutatus, & ubivis fere introductum sit contrarium, vid. Lanterbach. Compend. Jur. d. Stat. Hom. lit. D. Ut taceam, quod, quando dicunt, peregrinos juris civilis esse incapaces, ex nonnullorum sententia peregrinus tunc denotet illum, qui jus civitatis amittit ex causa pœnæ, non vero, qui non fit civis Romanus. Barbosa d. l. Nec excludendi hic veniunt Patricii, quatenus nempe a Nobilibus non tam gradu differunt, quam loco, & germanice audiunt: die Adel. Geschlechter/ illisque opponuntur, qui gradu Nobilibus sunt inferiores, ac die Bürgerlichen und erbahren Geschlechter dicitur: Illi enim quoniam re ipsa nobilitate ab Imperatore concessa fulgent. *Kyllingerus de Ganerbiis Castror. discurs. 3. v. 25. p. 34. quin sub fide sese obligare queant generosa, eo minus habet dubii, quo certius est, quod admisi olim fuerint ad torquentia, teste Schwedero in introduct. in jus Publ. Part. spec. sect. 2. c. 10.***

2. 19. 1b. 3. Et quamvis Nobiles plerumque inhabitent pagos, id tamen non perpetuum esse, Rinthelium nostrum docet, ubi tot antiquissimæ commorantur Familix, quibus si status moveres controversiam, pessimam reportares gratiam, & nihil profus obtineres. Quid? quod antiquis temporibus nobiles illi tantum fuerunt dicti, qui habitabant in urbibus, reliquos vero vocaverunt *ἀγροίους*, prouti tradit *Kyllingerus d. l. n. 98.* Neque repelluntur hic milites, quatenus nimirum sunt nobiles. Et licet militum fidem fluxam dicat ipse *Tacitus*, nihilominus tamen, quia jus talionis in milites, fidem frangentes, torqueri potest, recte omnino & isti hic admittuntur. Unde quando se debent sub fide generosa: Wann sie sich auf Cavaliers-parole ergeben/ occidi minime possunt citra grande facinus, cum jus victoris in victos non ita absolutum in hac conditionata deditio- ne, ut in simplici, wenn man sich bloß auf discretion ergibt/ est, sed conventionis lege definitum. *Clemens Berg. in introd. in Doct. Pol. c. 16. §. 25. Conf. Hugo Grot. de jure B. & P. L. 3. c. 4. §. 10. & c. 11. §. 13.* Ut & elegans dissertatio de cæde hostium captivorum, qua non ita pridem prodit *Argentorari sub presidio Dn. Zenigravii ad d. l. Hug. Grot. Major* tamen licentiam competere reor in illos, qui fidem dederunt de non militando adversus victorem, & postea, sumtis contra datam fidem armis, rursus a victore capiuntur, utut forte colore aliquo illud velint excusare, sicuti *Comes Fontanus olim*, qui se obstrinxerat sancte, neque peditem, neque equitem pugnaturum se adversus Gallos, & tamen in prelio ad *Rocrojum* sella gestatoria fuerat usus in data fidei fraudem. *Benjam. Priolus Hist. Gall. L. 2. 4.* Res enim dijudicanda non ex animi jurantis sententia, qui sciens falsum jurat, sed ex sententia ejus, cui juratur, hominis Deique *Schilt. Mamudut. in Philos. Mor. c. 2. §. 21. p. 61. Brunnem. ad l. 31. ff. de jurejur. n. 4.* Idem quoque obtinet, quando captivi redimuntur sub nuda promissione nobilitatis de dimittendis vicissim aliis, Man wolle andere dargegen loß lassen/ vid. *dissert. D. Nergeri ventilata Vitemburgæ de juribus regenerationis memb. post. period. 3. §. 19.* Vel dimittuntur, data ab ipsis fide generosa, de exsolvendo lytro, wenn man sie auf Cavaliers-parole loß läßt,

l'ist. vid. Fritsch. in addit. ad Besoldi Thes. Pract. sub vocabulo, auf Parole, auf Cavalier-parole. Conf. Dn. Ring in progym. prax. jur. P. 1. pro-
 52. *gym. 4. n. 48. p. 39.* Cum hunc in modum famosus ille Nobilis Saxo, Kunz von Kauffungen dictus, e captivitate dimitteretur à Wilhelmo, Electoris Sax. Friderici II. fratre, & postea pro illo Elector, sub cujus auspiciis militaverat ipse contra *Guilielmum*, lytrum exsolvere recusaverat, hic tantam eapropter conceperat iram, ut vel dirissima moliri, & Electoris bigam filiorum ex arce Altenburgensi furtim adducere nullum erubuerit, nullus fugitaverit. Diabolares atque nequissimi homines superos si flectere nequeunt, movent acheronta. Totam historiam vernacula eleganter conscriptam exhibet legendam *Generosus Dn. à Ziege*
 53. *lex d. 8. Jul. n. 4. p. 800.* Quantum autem si lytrum, id subinde variat, & plerumque in arbitrio victoris est. *Ring d. l. progym. 4. n. 56. p. 29.* Si conventiones ac literæ ad sint partium belligerantiû, quibus redemptio cujusque æstimata & definita, quasque Galli *cartels des prisonniers* dicere solent, tunc res expedita. Sic enim sub fide dimissus, ein auf parole cartelmäßig losgelassener tantum tenetur solvere, quantum census ejus factus est, non habito respectu personarum dignitatis, an nobiles sc. sint, an ignobiles, sed plerumque officii *vid. Dn. Thomæ diss. inaug. de jure extraord. Giesse habita §. 41. in f. p. 51.* Nisi rursus aliter conveniretur inter captum atque captatorem: ita enim huic pactioni, utpote legem danti contractibus, standum esset. Quid, si captivus aliquis, fide habita generosa, dimissionem impetrasset, ipse vero fidem negligeret? Ejusmodi perfidum ter citari edictaliter, & si non compareat, pro infami declarari, & interdum quoque nomen ejus publico affigi posse patibulo puto *arg. eorum que habet Hoyer in Corp. Jur. Milit. th. 14. art. 70. p. 200. Add. Dn. Ring c. l.*
 54. *Quid si nobilis se conferat de saga aut toga ad pallium? Adhuc eû spondere posse sub fide nobilitatis existimo. Quamvis enim, quod negari non potest, Clericus jure feudali nequeat succedere in feudo. Dn. Stryp. Exam. jur. Feud. c. 15. Q. 22. adeo, ut, si acquisito jam tum feudo talis fiat, ille utique privetur. 2. Feud. 30. §. ex hoc; Nec feudum de novo acquirere possit. Schilt. Inst. jur. feud. c. 5. §. 4.*
 Nisi

Nisi dominus sciat ipsum Clericum esse. *Dn. Stryk. d. l. c. 6. Q. 18.*
 Attamen, quia Clericus a feudo repellitur non eo, quasi clerica-
 rus minoris assumptio fit modus tollendi nobilitatem, sed quia
 inhabilis factus ad exhibenda debita servitia in persona, & præ-
 terea quoque hodiernis moribus a feudi antiqui successione
 excludi non solear. *Id d. l. c. 15. Q. 23.* Ideo tamen abest, ut cre-
 dam, nobilem, factum clericum, prohiberi, quo minus sub fi-
 de illustri aliquid adhuc polliceri queat, ut potius etiam atque
 etiam mihi habeam persuasum, ob duplicem dignitatis, qua ful-
 get, characterem, ipsi plus fere fidei tribuendum esse, quam illi,
 qui præter nobilitatis splendorem nulla alia gaudet dignitate.
 Hoc nullus possum ire inficias, quod neutiquam quadret, ut i-
 pse spondeat quid, bey cavalliers parole, cum hæc phrasis pro-
 pria fere facta sit illorum, qui arma tractant, Nobilium, aut mi-
 nimum in numero laicorum sunt. Nisi dicere velles, & DEUM
 habere suos in hoc mundo equites, vulgo die Gottes-Cavalliers
 dictos, aut dari equites sacros v. g. *S. Jobannia, Teutonicos*, de qui-
 bus *vid. Instit. jur. Can. Dn. Schilteri L. 1. t. 12. per tot. Europ. Her. p.*
188. C. p. 158. nos vero impræsentiarum non loquimur. Fœminæ, 55
 five sint oriundæ ex sanguine generoso, five nobilitatē suis de-
 beant maritis, huc quoq; spectant. Quæcunq; enim eminentia
 marito vel ex nativitate vel ex singulari competit privilegio, illa
 comunicatur uxori. *Barbos. in Thes. Loc. Com. tit. uxor. ax. 16.* Ratio ibi
 additur, quia viri conditionem sequitur uxor *l. 8. ff. de Senat. &*
radiis splendet mariti l. 13. C. de dignit. Ubi expresse dicitur: *mu-*
lieres bonore maritorum erigimus, genere nobilitamus &c. *Conf Myler.*
ab Ebreub. de Statibus Imp. p. 1. c. 34. per tot. Brautlachii Epitom. jur.
publ. L. 4. c. 5. S. 18. Coccejus in juris publici prudentia c. 28. §. 28. Et
 hoc ampliatur rursus in tantum, ut procedat etiam quoad vi-
 duas, quamdiu tales manent. *Brunnem. ad d. l. 10. C. de Nupt. n. 4.*
 Quia vidua tamdiu in priori matrimonio censetur stare, quam-
 diu alteri non est nupta. *l. fin. C. de bon. quæ lib.* Et quia imago
 censetur esse viri defuncti *Barbosa l. c. tit. vidua ax 1.* Aliud quoad 56
 forum Saxon asserit *Gvilielmus Bœckel de publ. judic. dūquis. s. n. 18.*
 quod sc. ibi marito mortuo uxor recedat ad statum nativitatis

D

atque

atque suæ familiæ. Quo præsupposito, sequitur quod ibi vidua ex ordine civico oriunda, & nobili nupta, mortuo marito, nihil sub fide generosa, bey ihren Adel. Ehren/promittere possit. Quid, si invertamus casum, & ponamus, nobilem nubere ignobili? In Germania moris esse, ut natae feminae Principes, nuptæ Comitibus, & vivis maritis & post eorum obitum ab Imperatore & Statibus Imp. verbis & literis salutentur Principes, testatur inter alios *Clemens Berg. d. l. c. 3. §. 25. inf.* Sed an idem quoque procedat in feminis nobilibus, ignobilibus plane nubentibus, ut sc. & hæc habeantur pro nobilibus, tam vivis quam mortuis maritis ignobilibus, & consequenter sub fide gentilitia adhuc promittere queant, asserere non audeam, cum experientia videatur reclamare, & juri quoque civili consonum sit ac conveniens, ut uxor sequatur conditionem mariti, per *dist. l. 8. ff. de Senat. Conf. Vitriarii jus Publ. l. 3. th. 21. §. 6. in Not. p. 1024. Add. Brunnem. d. l. n. 5. 6.* Aliud tamen rursus obtineret in Saxonia, si illa sententia *Bekelii*, modo recensita, ibi esset recepta. Aliud quoque esset, si ejusmodi vidua denuo nuberet, & quidem viro nobili, sic enim recuperaret nobilitatem per prius matrimonium

57. amissam *Vitriarius d. l.* Pertinent denique huc hermaphroditis, si ve androgyni, etiam si in illis femininus prævaleat sexus, quia, uti hæcenus demonstratum, nec feminae prohibentur spondere aliquid sub fide generositatis, exceptis tamen hic illis casibus quibus femina non nisi juramento solenni actum confirmare potest: sic enim hermaphroditus, si sequiori annumeretur sexui, tanquam potiori *l. 10. ff. d. stat. H. jure* quoque censi debet feminarum. Quod si neuter prævaleret sexus, sed hermaphroditus de utroque participaret ex æquo, tum electionem habere hermaphroditum, vult *Barbosa d. l. tit. hermaphroditus ax. 2. Add. Irenicum Numa Pompil. cum Hippocrate p. 164. in f. Jacobus Mollerus in tract. de Cornutis, hermaphroditis & c. p. 181. c. 6.* Sed nos sententiam hanc improbamus cum illustri *Dn. Strykio in tract. de jure sensuum. diff. i. de visu c. 1. n. 62. p. 49.* putantes cum eo, consilio Medicorum, ocularique inspectioni, hoc casu standum esse in dubio.

§. II. Hactenus dictum de illis, qui spondere aliquid sub fide

fide generositatis possunt. Proferimus pedem ad illos: qui admittuntur quidem ad ejusmodi promissionem, sed non nisi difficulter. Spectant huc [r.] suspecti de fide. Sicut enim suspectus de perjurio vix admittendus ad juramenti præstationem *c. ille qui hominem 22. qu. 2. Lauterb. in compend. tit. de Jurejur. lit. S.* Ita quoque, argumento a Juramento ad promissionem nostram deducto, idem affirmo de illo, qui a se fractum iri fidem suspicionem præbet. v. g. Si jam tum semel delibavit fidem, qui enim semel verecundiæ transiit fines, illum gnaviter oportet esse impudentem, inquit Cicero. Qui semel malus, semper præsumitur talis. *Barbosa Thesaur. loc. com. tit. malus ax. 2.* Namque ejusmodi suspectis solenne est ac per familiare dicit *Freudenb. de Rescript. monat. t. 7. concl. 30.* ut jurent per fidem gentilitiam, *Ja es sey ihnen öffters in Munde als das liebe Brod.* Et de hisce exaudiendum esse existimo illud:

Nobilis, aut nebulo, parum discrimine distant.

Nec facile admittentur pauperes. Ut enim de Jure minus fidei 59. habetur testimonio pauperis, quam divitis *L. 3. ff. d. test. Freudenberg. d. L. tit. 8. concl. 40.* Ita quoque idem dicerem de nobilibus, quibus res augusta domi est. Et licet paupertas per se non fit de genere malorum, nec abjectum faciat quempiam *Barbosa d. l. tit. pauper. ax. 4.* neque suspicionem inducat. *S. ult. Inst. d. susp. tut. & cur. Barbosa d. l. ax. 8.* attamen quia pauper lucri causa facile aliquid admittet, quod alioquin forte nunquam fuisset admitturus, hinc minimum probe ratio habenda est circumstantiarum, & videndum, qui tum tibi agatur, an sit v. g. bonis prædictis moribus &c. *Conf. Landrecht L. 2. art. 5. n. 3. ibi: Ob wol ein armer Mann treu und wahrhaftig und Bieder seyn könne/ dennoch man lieber von ihm ein Pfand nehme/ als daß man allein seiner blossen Treu glauben soll. vid. Freudenberg. l. c.* Sæpe enim paupertas infumentum est ac causa alicujus mali. Unde quoque exclamat *Martialis L. 11. O quantum cogit egestas! & Crusius de in dicitis delictorum P. 1. c. 98. n. 26.* tradit: Nobiles strictè sic dictos, rebus & bonis lapsos, ac ad egestatem redactos, juxta vulgarem curiarum stylum, etiam in causis civilibus jurare cogi *Add. omnino Knip-schiltz. de fideicom. Illust. fam. c. 7. n. 31. seq.*

D 2

§. III.

60 §. III. Instandum cœptis. Veniendum ad illos, qui impediuntur ob aliquod vitium naturale, quo minus sub fide gentilitia obligationem contrahere queant. Ubi notares hanc regulam: Quicumque impeditur nostrum in modum promittere, propterea, quia & juramentum & promissio, sub fide nobilitatis facta, intellectum, præsupponit ac voluntatem. Atqui furiosus, mente captus, pupillus &c. E. Fallit tamen hæc regula in minoribus, quippe qui jurare possunt, polliceri vero ac spondere sub fide generosa impediuntur, propter metum nimirum restitutionis in integrum, quam impedit quidem juramentum, utpote quod ex minori facit majorem, per *Aurb. sacramenta puberum C. si advers. vend. Everhard. a Middelburg in Loc. Arg. leg. loc. à vi juramenti 130. n. 2. de quo infra c. seq. pluribus, non vero obligatio facta bey Adel. Ehren und Treuen. Hahn. ad Wesenb. tit. de minoribus n. 3. p. m. 337. Et ita respondisse Dnn. Antecessores Facult. Helmstad A. 1602 d. 2. Jun. restatur idem Habnius d. l. verba ita habent. Daß §. v. N. in integrum zu restituiren und in den Stand zu setzen/darinnen vor ergangenen Vertrag die Sache gewesen und demnach zu rechtmäßiger abührender Theilung zu verstaten. In welchem allen die Verpflichtung bey Adel. Ehren und Nydes statt gestalten Sachen nach ihm unschädlich ist/ B. N. W. Dicitur: juramentum ex minori facit majorem, E. quoque promissio sub fide generositatis contracta: Ratio consequentiæ est, quia quoad effectum non differunt! Sed resp. procederet omnino consequentia, si in omnibus illa duo effectivè convenirent, & nulla datæ rationis ostendi posset exceptio. *Conf. qua c. 6. §. 3. dicemus infra.**

§. IV. Pauca quoque monenda sunt de illis, qui ob certam causam polliceri prohibentur à lege. Huc refer (i.) naturales ac spurios; hi enim, quia nobilitatem non acquirunt tanquam illegitime nati, *Rumelinus ad A. B. P. 3. diss. 3. th. 8. p. 680. Nolden de success. ab intestato n. 57. p. 60. cum sordes non mereantur poni inter pricipuos. l. humilem. C. d. incest. nupt. Gail. L. 2. obs. 88. n. 2. & obs. 115. n. 3. Liebenthal Colleg. Polis. Exere. 10. Q. 8. p. 525. nec arma fide insignia gerant parentum, juxta illud:*

Das ehelich und frey gebohrne Kind/
Behält seines Vaters Heerschild.

Nolden

Nolden d. l. nec fidei compotes erunt generosa. Aliud quoad legitimos per subsequens matrimonium statuendum: hi enim, quia in omnibus comparantur legitime natis *Carpz. P. 3. c. 38. d. 17. n. 2 3. Dn. Stryk. in Exam. jur. feud. c. 15. Q. 38.* ideo quoque sine dubio dignitatis, qua pater pollet, capaces erunt, *Conf. l. 2. C. de dignit.* Et consequenter aliquid spondere poterunt sub ejus fide. *Addat. RumeLinus d. l. P. 2. Diss. 6. §. 12. Et Strepban. de jurisdic. l. 2. p. 1. c. 5. memb. 2. n. 70. Dissentit. Liebenthal d. l. Q. 9. p. m. 527. (2.)* Adoptatos; cum enim nobilitas non nisi expressa Imperatoris hodie concedatur autoritate. *Dn. Stryk. in coll. Misito. ad dist. Exam. c. 3. Q. 35.* & propterea terræ filii per adoptionem fieri non possunt nobiles. *Ring. Progym. prax. jurid. prog. 13. n. 16.* Ideo nec sub fide nobilitatis aliquid promittere poterunt a Nobilibus adoptati. Jure civili tamen, quia per adoptionem a Nobilibus factam nobilitas confertur adoptato ignobili, per *l. per adoptionem 35. ff. d. adopt. §. l. 5. 6. 10. ff. d. Senat.* Modo scilicet adoptio fuerit plena aut etiam arrogatio. *Hopp. in Comment. Inst. tit. de adopt. §. 3.* idcirco adoptatus etiam sine dubio spondere poterit sub fide generosa. [3] 64 infames. [4] civiliter mortuos s. bannitos, in quorum numero est v. g. supremus vigilarium magister *ab Heidersdorff*, scriptus ob traditionem urbis *Heidelbergensis*, hosti adeo turpiter factam (5) illos, qui per exercitium vilium artium indignos sese reddiderunt nobilitate *l. 6. C. de dignit.* (6.) certo modo istos, qui quidem nobiles nati, sed mercaturam exercent. *Conf. RumeLinus ad A. B. diff. 3. P. 3. §. 9. per tot.* Si tamen ut mercatores *bey Dreuen und Glauben* aliquid sponderent, in vim juramenti utique sese obligarent, quia etiam inter mercatores hæc verba juramento æqui pollent. *Lauterb. Coll. Theor. pract. tit. de Jurejur. §. 20. ff. d. tut. §. cur. l. 1. pr. ff. d. curat. sur. l. 6. ff. d. V. O. (8.)* Surdos & mutos natura tales, & qui neque scripto neque ore tenus intellectum ac suam exprimere possunt voluntatem [9.] Filium quantum scilicet ad mutuum; hoc enim non convalidatur, etiamsi addatur clausula, *bey meinen Adel. Ehren*, quatenus scilicet hoc vergeret in præjudicium tertii, *vid. infra c. 6. §. 3. [12.]* constitutos in of-

in officio, Nobilibus alias concedi solito, die eine Edel. charge bedienen / & muneris alicujus militaris eximii administratores

71. factos forte fortuna, die Cavalliers von furtun. (13.) ministros, quippe qui nihil promittere valent, sub fide & dignitate suorum principalium, auf ihr Herren parole nisi sc. specialia ad id habeant mandata. Exemplum luculentum nobis est in recens renunciato Duce *Busferio*, qui, ut ipsi fides adhiberetur, literas mandati ab ipso Rege scriptas ostendebat de *Dixmundiensis* praesidio dimittendo, juxta tenorem nimirum conventionis inter praefectum ejus atque Gallos inita. Ut enim in alterius animam jurare non possum, nisi sim instructus legitimo mandato. *Illustr. Dn. Stryk. Exam. Jur. feud. c. 13. Q. 9. Introduct. ad prax. for. c. 12. §. 7. Celeberrimus Dn. Wagenselius c. 7. p. 62. Synopsis. Jur. feud. que extat. in loculamento suo nuper edita librorum juvenilium pere. Philippus in Usu pract. Instit. L. 4. eclog. 74. n. 5. Desselius Erotem. Jur. Canon. tit. d. jurament. calum. Q. 4. p. m. 119.* Ita quoque ministrum vel procuratorem non existimo aliquid promittere posse ita solenniter, nisi ad in pariter rite sit instructus: Conveniunt enim ejusm, promissio, atque juramentum effective. *vid. in f. c. 6. §. 3.* Ergo eadem quoque hic observandæ erunt præcautiones, ne

72. tertius inde citra suum obligetur factum atque invitus. Memini me legisse in actis publicis, quod præfectus munimenti Neuheufelhi d. 1. Febr. A. 1683 miserit aliquam epistolam ad civitatem, *Freiszedel* dictam, & sitam versus Silesiam in superiori Hungaria, in qua sub fide Imperatoris Turcici minatus fuerat ipsi dirisissima quæque, nisi certam pecuniæ summam intra statum exsolutura esset tempus. Ita autem illa habebat: *Ihr Freystädler Richter und Bürger des Spiessens würdige Hunde/aus was Ursach seyd ihr so ungehorsam? Was hilffts euch/ daß ihr Hunde nicht noch viel Postulanten herein schicket? Vielleicht ist eure Meinung, daß ich euch ungehultigte Hunde alle gefangen nehmen lassen solle/ wofern ihr den Spiessweriturre Hunde/ als Ungehultigte innerhalb 4. Tagen mit einer Summa Geldes euch nicht werdet einstellen/ so verspreche ich bey meines grossen Herrn Glauben/ daß er euch in kurzen alle gefangen nehmen lassen werde.* Hæc ipsa epistola sicum spirat.

rat partim truculentissimum, partim abderiticum ridiculosumq;
 capur; ita quoque ultima verba non potuissent obligare Imper-
 ratorem Turcicum (juxta nostra scilicet principia,) etiamsi res ipsa
 de qua promissio facta, in se turpis non esset, nisi praefectus in-
 structus speciali id fecisset mandato, aut Tu decisionem petere
 velles ex principiis turcicis, ac dicere, Turcas sic obligari, et-
 iam si deficiat specificum mandatum. De juramento, quod
 Turcae alioquin praestant Christianis *vid. Diar. Europ. P. 6 §. 8. n. 9.*
 Multo minus ministri, promittentes aliquid sub fide propria,
 ausu suae eigene parole, dominis praedjudicare, hosq; obligare que-
 unt. Neque obest, quod factum ministri sit factum ipsius Prin-
 cipis. *l. que acta i. ff. de offic. procur. Caesar.* Nam resp. haec ipsa lex
 eatenus tantum procedit, quatenus speciali mandato minister
 fuit instructus, nec negotium ad ratificationem domini dila-
 tum, aut mandatum ex ipsa praepositionis aut actus natura praes-
 sumitur. *vid. Rhet. Inst. Jur. publ. L. 3. t. 7. §. 23. & Grotius de jure B. ac*
P. L. 3. c. 22. §. 2. Recte itaque *Frider. I. Rex Daniae*, fidem, quam
Enut Schildstern dederat *Christiano II. Ex regi*, ex *Hollandia* re-
 duci facto in *Norwegiam*, nullus agnoscebat, sed nihilominus
 ipsum *Sonderburgum* & inde *Callenburgum* captivum abduci
 jubeat. *vid. Puffendorffs Einleitung c. 9. §. 6.* Promissionem enim
 facti alieni, quod in potestate non est pollicentis, nihil valere,
 infra c. 3 §. 6. planum sumus reddituri.

§. V. Satis de subiecto activo. Restat, ut videamus quoque 74
 de passivo, sive illis, quibus sub fide aliquid promittitur illu-
 stri. Uno nomine de promissariis. Breviter: Quibuscunque
 potest jurari, illis quoque potest promitti sub fide generositate.
 Nihil igitur interest, an sint nobiles, an ignobiles, foeminae an
 masculi, modo intellectum habeant ac voluntatem; alias e-
 nim quid cum ipsis agatur, nesciunt. Neq; excludimus hostes.
Brunnem ad l. §. ff. d. pact. n. 21. Reink. de regim. Sec. & Eccl. L. 2. c. 2.
n. 16. seq. Rauchbar. P. 2. Q. 4. n. 64. Schilter. in manuduct. ad Philos.
moral. c. 2. §. 20. p. 59. Grot. de jure B. & P. L. 3. c. 19. §. 1. & L. 2. c. 13. §. 14.
Add. c. noli 23. q. 1. l. 22. §. ult. ff. quod met. causa & Josua c. 6. v. 17. &
22. Jud. c. 1. v. 25. 26. Neque paganos & infideles. *Clemens Berg. in*

introducunt. in doct. Polit. c. 24. §. 7. c. 22. §. 8. c. 19. §. 11. c. 15. §. 8. Exemplum perfidia in tali casu graviter a DEO vindicatae vid. apud generosum Dn. a Ziegler in *Schauplag der Zeit*. d. 11. Nov. n. 1. p. 1344. & Reink. d. l. L. 2. cl. 1. c. 2. n. 23. neque haereticos. Clem. Berg. d. l. neque tyrannos. Grotius d. L. 3. c. 16. §. 2. & 3. Reink. d. l. n. 5. vid. tamen Hippolitus à Lapide de ratione Status P. 1. c. 7. p. m. 119. Neque pyratas, latrones, praedones Lynck. in Anal. ad Syntag. Struv. tit. de jurejur. tb. 16. inf. arg. l. bona fides 31. ff. de pos. & l. non unde 7. C. scire. per. Add. Grotius d. l. & L. 2. c. 13. §. 15. & Dn. Menckenius in gymnasio polemico jur. dist. 2. §. 10. p. 10. ut & Daniel Caspar von Lohenstein in Arminio P. 1. L. 6. p. 869. Dissentit. Dn. Puffend. de J. N. G. L. 4. c. 2. §. 8. neque profugos. Mylerus ab Ehrenbach de jur. asyl. c. 12. 18. neque profidos. Grotius d. l. L. 2. c. 13. §. 16. L. 3. c. 19. §. 12. Raucbar. d. l. Justus Lipsius L. 2. Polit. c. 14. n. 20. neque perduelles. Raucbar. d. l. neque rebelles. Brunnem. ad l. 5. ff. d. l. neque servos Grotius d. l. 3. c. 19. §. 6. neque infames. Mencken. d. l. dist. 4. §. 21. p. 63. Et qui ejusmodi farinae alii sunt homunciones. Nec obstat, quantum ad perfidos, illud vulgatum: frangenti fidem, fides frangatur. eidem nec capitul. Josephi art. 2. ibi ab initio statim: Und ferners nicht mehr verbündlich ist. Neque quod nuper captivus retentus fuerit Busferius contra pacta, a confederatis cum praesidio Namurcensi inita; omnia enim debent intelligi cum grano salis. Conf. Grotius c. l. ult. §. 14. 15. & Barbosa in Th. loc. comm. tit. fides ax. 9.

CAP. III.

De Materia circa quam, sive objecto.

SUMMARIA.

1. Objectum promissionis in genere estius promittentis.	exigi in aliquo actu pro forma.
2. Object. promissioni Nobilium angustius est ac illud juramenti.	7. Exceptio (2.) est in actibus judicialibus.
3. Regula de objecto.	8. Ratio huius exceptionis.
4. Exceptio (1.) est, quando pro forma requiritur iuramentum.	9. Privilegia per fidem generosam confirmata sunt irrevocabilia.
5. Ratio exceptionis.	10. Q. An monomachi aggraviari possint illo casu, ubi pena statuta auellantibus sub fide generosa?
6. Unde colligi possit, iuramentum	11. Nec

11. Nec obstat, quod sic Princeps si-
at periurus.
12. Aut perfidus.
13. Mylerus simpliciter asserit deli-
cti aboleri posse a Principibus,
sed minus caute.
14. Nec enim hoc procedit in delictis,
quibus pena iure divino statuta.
15. Idem dicendum quoq; de asylu.
16. Quid si Princeps promittat eundi
ac redcundi securitatem?
17. Juramentum desponsatorum non
supplet consensum Parentum.
18. Efficaciora tamen reddit sponsa-
lia in personis, quae sui iuris sunt.
19. Nec amor excludit intellectum
ac voluntatem.
20. Administratores munerum te-
nentur ad iuramentum in puncto
iuris.
21. Non v. quoad praxin.
22. Exemplum in Aula Hass. Landg.
23. Rectius tamen ab illis exigeretur
iuramentum.
24. Aliud exemplum in administra-
toribus tutela, imprimis quoad
Principes ex sententia Mevii.
25. In Camera tamen imperiali illu-
sres ac Principes iurare cogun-
tur, sed per mandatarios.
26. Princeps, munus circuli Ducis
subeuntes, vere non jurant.
27. Donatio 500. solidos excedens
valet, si iuramento valleta.
28. An & si sub generosa fide fa-
cta? N.
29. Imprimis si insinuatio absolute sit
necessaria, ut in Saxon.
30. Donatio inter maritum & uxo-
rem, patrem ac filium, non sub-
sistit.
31. Confirmatur tamen iuramento.
32. An quoq; fide generosa? N.
33. Valida est alienatio rerum dota-
lium confirmata fide generosa.
34. Quoad praxin.
35. Bona domanialia sunt inalie-
nabilia.
36. Etiam si alienatio confirmata fide
generosa.
37. Non licet pacisci de futura here-
ditate acquirenda.
38. Exceptio in illustribus.
39. Exemplum recensetur.
40. Nec renunciatur valide heredi-
tatibus nisi interposito vero iura-
mento.
41. Casus recensetur.
42. Exceptio, si iuramentum remit-
tatur.
43. Rationes eorum, qui sufficere pu-
tant hoc casu fidem generosam.
44. Resolutio earundem.
45. Hodie tamen ex sententia Mevii
renunciaciones valent absq; iu-
ramento.
46. Testamenta iure civili revocan-
tur, utut confirmata sint iura-
mento.
47. Ergo multo potius, si fide tantum
generosa, tam iure civili quā can.

48. Pacta contrahendi obligant, si fides accedat generosa.
49. Pactum commissorium non confirmatur iuramento, nec fide generosa.
50. Minor valide agere potest absque curatore.
51. Nec lesus restitui potest, si iuramento confirmavit actum.
52. Secus si fide generosa.
53. Factum a lenum promitti nequit.
54. Nec confirmatur fide interposita generosa.
55. Sicuti nec iuramento.
56. Quia hoc sequitur naturam actus.
57. In ludo non licet promittere.
58. Corroboratur tamen promissio iuramento.
59. Fide generosa.
60. Homicidium non pertinet ad obiectum nostre promissionis.
61. Sicuti nec duella.
62. Melius est, ut uxor intercedat iurato pro marito, quam fide interposita generosa.
63. Si femina intercedit pro alio, quam pro marito, non opus est iuratoria renunciatione.
64. Fideiussores possunt renunciare suis beneficiis.
65. Si confirmant fideiussionem fide generosa omnibus renunciant beneficiis.
66. Ratio dissentientium.
67. Responsio ad eam.
68. Iube civili non licet iurato committere.
69. Bene tamen. can.
70. Idem, si id fiat per fidem generosam.
71. Testes tenentur vere iurare.
72. Negat id Mylerus ab Ehbrenbach quoad Principes Imp.
73. Responsio ad eius rationem.
74. Tenetur quilibet ad calumniam iuramenti prestationem.
75. Nisi tacite illud sit remissum a parte.
76. Quasnam Personas excipias Setser?
77. Ad quemam porro illustris tenentur iuramenta?
78. Exceptio in Austria, Bob. & Bavaria.
79. Vasallus fidelitatem potest promittere sub fide sua generosa.
80. Non v. iuramentum homagii expediri potest per equipollens.
81. Feuda non possunt alienari sine consensu illius, cuius interest, etiamsi fide generosa confirmetur alienatio.
82. Nisi ab initio ita conveniatur.
83. Exemplum in illustrium Bunaviorum familia.
84. Fœdera possunt confirmari per fidem.
85. Tutius tamen pangerentur iuramento interposito.
86. Exemplum recensetur, ubi fœdus iuramento confirmatum.

87. Idem dicendum de Pacificationibus.

88. Rom Rex tenetur solenni iuramento confirmare capitulationem.

89. An id poterit prestare modernus Rex Rom. Josephus?

90. Electores quoque iurato tenentur

securitatem promittere Electoribus, per eorum territoria ad electionem Regis R. transeuntibus.

91. Electores quoque de idoneo eligendo Rom. Rege tenentur corporale prestare iuramentum.

§. I.

JAm ad objectum nobis festinandum est. Nimirum promissionis in genere considerata materia circa quam, sive objectum est futura juris promissioni quaesiti alienatio ac translatio in eum, cui promissio fit. *Vellemius in Metaph. P. 1. c. 6. §. 8. in Not. n. 3. p. 490.* Vel accuratius loquendo: Jus ipsum promittentis. *Grotius de J. B. & P. l. 2. c. 11. §. 8. n. 1.* sive, ut supra diximus *P. 1. res aut actus possibilis.* Quod autem speciatim nostrae promissionis attinet objectum, notandum, quod hoc non prorsus conveniat cum objecto iuramenti, utpote quod magis amplum est, quam nostrae promissionis, sive plures actus possunt iuramento confirmari, quam promissione sub fide generosa facta, siquidem omne id, quod promitti potest sub fide illa, etiam iuramento confirmari potest, sed non vice versa, ita, ut, quicquid iuramento convalidari potest, possit etiam deduci in promissionem nostram solennem. Negative tamen utiq; procedit consequentia: quicquid non potest iuramento convalidari, illud neq; per promissionem, sub splendore nobilitatis interpositam, subsistentiam suam capiet, negato enim eo, quod magis est verisimile, non potest non negari, siquidem argumentum a majori ad minus negative deductum, firmum omnino esse, Philosophos aequae inter ac JCtos constat. Interim insistentius Doctorem vestigiis, & ponimus sequentem regulam: Quod iuramento potest confirmari, illud quoque promitti potest sub fide illustri. Sed dicimus insimul exceptionem esse (1.) in illis rebus atq; actibus, qui ob pactum, statutum, consuetudinem aut legem ad suam substantiam specialiter requirunt iuramentum verum ac formale. *Mevius P. 1. dec. 146. n. 1.* Ratio est, quia

quia toties æquipollens non sufficit, quoties certa forma a jure est statuta. *l. 33. ff. de iureiur. Molenbec. div. iurid. cent. 2. div. 1. n. 2. Lauterbach. colleg. Theor. pract. tit. de iureiur. §. 20. Dn. Stryk. de success. ab intest. diss. 8. c. 10. §. 20. Barbosa in thesauro loc. com. tit. æquipollens ax. §. Crusius de indic. delictorum P. 1. c. 98. n. 25. Lynkerus in disser. de his, quæ Principum libertati perperam accensentur. Sect. 1. §. 16. Be-
 6. foldus in thes. pract. sub voce. Nydesstatt. Mevius l. c. n. 2. Quæris: unde autem cognosco juramentum in aliquo actu toties ad ejus actus substantentiam ac formam pertinet juramentum. *Barbosa l. c. tit. forma ax. 8. in f.* Formant equidem alii hanc regulam: ubicunque actus non tenet sine juramento, ibi juramentum est de substantia actus, cujus omisio vitiat actum ipso jure. *Mylerus ab Ebrebach de Nomal. Ord. Imp. c. 6. §. 45. p. 104. in med. Crusius de Indic. delict. l. c. Add. Carpz. p. 2. const. 16. d. 5. n. 5.* Verum cum multi actus sint, qui tenent, etiam si juramentum non accedat, & tamen hoc dicatur de eorum esse substantia, ideo priori in hærebimus regulæ, suppeditata a Barbosa. Accidit hujusmodi quid in minoribus, qui contractum inire possunt validum, etiam citra juramenti assistentiam, ita, ut per juramentum hoc casu non tam actus, ipso jure in validus, confirmetur, quam ut saltem reddatur efficacior, & nihilominus tamen, si quis, contracturus cum minore, impedire velit restitutionem in integrum, ab eo non nisi verum exigere debet juramentum, ut ex *cap. huius §. 15.* patebit. Nec est, quod quis dicat, legem, generaliter loquentem, generaliter quoque venire explicandam, & consequenter, si aliqua lex in genere exigat juramentum, sub eo quoque intelligi debere promissionem sub fide nobilitatis factam, tanquam speciem juramenti. Nam resp. generalis locutio omnes species comprehendit, & expressio generis, continentis species, operatur idem, ac si singulæ expressæ essent species, modo sc. illæ species non sint analogicæ, sed proprie sub genere contineantur. Jam autem nego promissionem, de qua nobis sermo est, esse proprie sic dictam speciem sub juramento contentam. Ergo quoque ne-*

go, quod expresso juramento, tanquam genere, virtualiter etiam expressa sit promissio illa nobilitatis. (2.) In judiciis, quando in causis arduis atq; maximi momenti est dicendum testimonium. *Conf. Schwederi introd. in ius publ. part. spec. f. 2. c. 17. n. 40. p. m. 1044. Lauterbach. l. c. qui simpliciter dicit in testimonio ferendo non admitti solennem hanc sponfionem. Addant. Mölenbecii divis. iur. d. l. & Crusius d. l. n. 26. Hic enim verum jusjurandum & certum testimonium requiri numerum tradit. Mylerus ab Ebrenbach de Nomolog. Ord. Imp. c. 5. §. 1. Rauchbar. P. 2. qu. 2. n. 94. Rationem nostræ assertionis rimanti dabimus hanc, quia substantia & fides testimonii in rebus legitime definiendis unice in jurejurando consistit. l. 33. ff. d. iureiur. Wehneuv in observ. pract. sub voce bey Ehren/ Treuen und Glauben. Antonius Daniel Sonnemannus in prælect. publ. ad LL. notabiliores p. 187. vid. infra n. 71. (dissentit Gafel in Speculo Jar. universi c. 29. n. 9. propterea, quia consensu partium juramentum possit remitti) & numero testium. *Illustr. Stryk. in introd. ad prax. for. c. 18. §. 11. Mylerus ab Ebrenbach d. l. (obtinere tamen aliud in Camera Imperiali quoad Imperii Principes, docet Jeremias Setzer de iuramentis L. 3. c. 9. n. 35.) Unde scribit Farinac. in tract. de testibus q. 74. n. 54. seq. Juramentum testium adeo esse necessarium, ut nullo statuto introduci queat, aut consuetudine, ut injurato credatur testi. Omnes igitur in iudicio, cujusunque etiam sint ordinis, tenentur præstare juramentum verum. Ast quia sic nondum satis perspicuum est ac evidens, quinam sint illi actus, qui extra iudicium ad suam subsistentiam formale exigunt Juramentum, idcirco breviter percurreremus præcipuas in iure nostro occurrentes materias, & quidem prout illas nobis suggerent Institutionum juris textus, quo non saltem hoc, sed & illos insinuat addiscamus casus, in quibus promissio hæc aliquam præstare possit utilitatem vel non.**

§. II. §. 6. *Inst. d. 7. N. G. ibi: nam quod alicui ob meritum indulset) Privilegia, ex lucrativa causa (sive quod eod. recidit, ex mercari libertate. Philipp. in usupract. L. 1. eclog. 14. n. 1.2.) concessa, revocari possunt, quæ vero ex onerosa, non itidem. Mysing. decad. 7. resp. 67. n. 6. Alex. Arnold. Pagenstecher in Sicilimentis ad compend. jur.*

jur. Schultzio-Lauterbachianum p. 141. n. 31. inf. Ratio est, quia privilegia ex causa onerosa acquisita transeunt in contractum.
Guarzinus de confiscatione bonorum p. 48. n. 8. Carpz. p. 1. dec. 87. n. 10.
 11. Quæ ipsa tamen revocabilitas impediri potest, si sub fide & dignitate concedentis v. g. bey Gräfl. Fürstl. Ehren/ privilegia indulgeantur. *Id. Mynsing. cent. 1. obs. 17.*

10. §. III. *Eod. §. 6. ibi: panam irrogavit*) Monachis, quorum neuter occidit alterum, posse impunitatem ex justa concedi causâ (de qua vid. *Frisch. Manuale iur. publ. sub voce, aggratiandi ius p. m. 20.*) docet experientia, testis omni exceptione major. An autem & illo casu, ubi territorii Princeps sub pœna capitis prohibuit duella, prohibitionemque interposita sua fide principali, bey seinen Fürstl. Ehren. corroboravit [quemadmodum id fecit *Friedericus III. Elector Sceptiger vid. Ehur Brandenb. Duell Edict. inf. art. 16. ibi: So geloben und versprechen Wir hiemit bey unsern Ehurfürstl. wahren Worten/ daß Wir hierunter mit niemanden/ wer er auch seyn möchte/ um einigerley Ursach willen &c.*] & quidem indistincte, sive alteruter eorum pereat sive non, jus aggratiandi locum habeat, dubitare quidem aliquis posset, quia ejusmodi promissio æquipolleat juramento, contra quod sine perjuriâ nota propria autoritate quis venire non potest; attamen quia in dubiis semper benigniora præferenda. *l. semper § 6. ff. de R. J. Conf. ad h. l. Petrus Mullerus & Bronchorpius in Comment: super tit. de R. J. (quamvis hanc eand. legem paulo aliter interpreteretur Holtermannus in Not. & Stritt. in Bronchorpius)* & jura in dubio procliviora sunt ad absolvendum, quam ad condemnandum. *arg. l. Arianus 47. ff. d. O. & A. Add. Barbosa Thes. loc. com. tit. liberatio ax. 6.* Ideo nullus dubito asserere, & hoc casu Principem ex certa ac
11. iusta causa præter exemplum subvenire posse duellantibus. Dicitur: atqui hac ratione Princeps sic perjurus. Enimvero ad id, ut quis reus fiat perjuriâ, formale requiritur juramentum, infra
12. dicitur *c. 6. §. 4.* Atqui tamen, instas, minimum notam incurrit perfidiæ. Resp. contingeret hoc, si Princeps promississet, se velle, nullis consideratis circumstantiis, cuilibet duellanti mortis dictare pœnam. Sed cum hoc de Principe præsumendum non

non fit, ne summum jus summam faciat injuriam, hinc potius præsumendum, Principem excepisse illos casus, qui ob circumstantias suos pœnæ merentur mitigationem. Præterea uti perjurium respicit necessario atq; præiupponit intentionem perjerandi, aut certe scientiam falsitatis in jurante. *Schilterus in introd. ad philosoph. mor. c. 2. §. 21. p. m. 61.* Ita perfidia quoque involvit dolum, fraudem atq; præjudicium tertii, sc. illius, in cujus damnnum fides non tenetur, quorum neutrum hic de Principe jure dici poterit. utpote qui vi conscientia (utut forte erronea, *conf. Schilterus l. c. c. 7. §. 9. & Hugo Grotius de J. B. ac P. L. 2. c. 23. §. 2. & 1.*) ad faciendum illud, quod ipsi dicitur conscientia, est obligatus, quia alias ædificaret ad gehennam. *Barbosa l. c. tit. conscientia ax. 8.* Quid? quod si verum est, quod habet *Klockius Tom. 1. conf. 35. n. 322.* & post eum *Besoldus in thesauro pract. adducto sub voce: Cydesz statt/* quod ille non dicatur pejerare, qui ex legitima causa deserit juramentum, nec ille erit perfidus, qui ex legali ac justa causa non servabit fidem. Similium idem est judicium *Barbosa l. c. tit. simile ax. 1. & tit. par. ax. 9.* Caterum criminis alicujus reis ^{13.} impunitatem, sive indulgentiam dari, & sic delictum aboleri, atque sub verbo dignitatis principalis aggratiari posse fontes, simpliciter ac indiscriminatim affirmat *Myler. ab Ebreub. de Nomol. Ord. Imp. c. 16. §. 13.* adeo, ut nullo modo amplius examinari, inquietari aut molestia affici queant ulla, *ib.* Verum id temperandum esse autumo, ita, ut procedat si delictum non fit dolum, aut si dolum, non tamen pœna certa divina circumscriptum, quia Princeps legem divinam relaxare, & hinc pœnam ea statutam condonare minime potest gentium. *Ziegl. de iur. Maieffa. p. 186. 192. seq. & in Jus Can. p. 418.* Si quidem penes inferiorem non est, jura violare superioris. *Barbosa l. c. tit. Jus Nat. ax. 5.* Ergo si Princeps, misericordia compulsus, aboleret ejusmodi crimen, atrox, & promitteret sub sua principali fide, se nunquam illud vindicaturum, nihil ageret, & abolitio foret ipso jure nulla, promissioque consequenter nullatenus attendenda: *arg. l. h. hominem 7. ff. de pos.* Quadrat huc *Varronis* verbum: *in lente unguentum,* Magistratum equidem facilem esse oportet, non tamen ita, ut calami-

calamitosorum illacrymetur precibus: id namque reſti & conſtantis iudicis non eſſe aſſerit *Calliſtratus* in elegantiſſima illa *l. 19. ff. de offic. Præſid.*

85. §. IV. §. 2. *Inſt. de hiis qui ſui vel. al. iur. ibi: ad ſtatuam confugerunt*) Eadem diſtinctio, quæ §. *preced.* ſuppeditata, & hic adhibenda erit. Nimirum ſi delinquens ad ſtatuam confugiat Principis, tanquam ad ſacram anchoram, aut ad aliud quoddam aſylum, & profugo delicti immunitatem concedat Princeps ſub ſplendore ſuæ dignitatis principalis, attendendum, quale quantumque ſit delictum, numq; jure divino pœnam habeat determinatam, nec ne? (quamvis ruruſus ejuſmodi promiſſionem

ἀπαλῶς & ſimpliciter ſervandam eſſe ſcribat *Mylerus ab Ehbrenbach in tract. de aſylorum iure c. 12. §. 8.*) Etenim ſicut aſyla non profunt dolo delinquentibus. *Dn. Stryk. in nor. ad ius Eccl. Brunnem. L. 2. c. 2. §. 7. Rhetius Inſt. iur. publ. L. 2. r. 8. §. 1. Virriarius in iur. publ. L. 3. r. 27. §. 80.* (*dissentit Antonius Perez. in iure publ. c. 78. p. m. 191. ibi: etiam ob quodcumq; scelus*) ita quoq; ejuſmodi promiſſio tanquam contra jus divinum præſtita, & hinc ipſo jure nulla patrocinari nec poteſt nec debet dolo delinquentibus, nec ſc. delicta maneat impunita contra *l. ſi ita vulneratus 51. §. ff. ad L. Aquil. Barbosa l. c. iij. delictum ax. 13.*

86. Aliud dicendum de eo caſu, ubi reo criminis Princeps promiſit ſaltem eundi & redeundi ſecuritatē ſub fide ſua principali: Sic enim ſine impedimento remittendus eſt reus ad aſyli locum. *Mylerus d. l. §. 9.* quandoquidem ſanctæ omnino ſervandus veniat ſalvus conductus. *Philipp. Albertus Orthy in Tr. de regali conducendi iure c. 9. p. 327. ſeq.* Niſi ſc. tortura vel pœna corporalis dictata fuerit accuſato vel inquiſito per ſententiam: hucusque enim, & non ulterius, quia ſe extendit Principis data fides, ideo quoque ceſſat ſic illa promiſſa ſecuritas, ſie wird aufgehoben! *Lynckerus in Anat. ad Syntag. Struv. tit. de requir. reus vel abſ. damn. lb. 47. Orthy d. l. p. 330. n. 9.* Et conſequenter reus carceri mancipari poteſt. *Molenbec. div. iurid. cent. 3. d. 51. n. 5.* alias enim ruruſus promiſſio Principis vinculum eſſet iniquitatis, & modus liberandi reos a promerita pœna.

17. §. V. *Pr. Inſt. de Nupt.*) Sponſalia non poſſe ſubſiſtere ſine conſen-

consensu parentum, etiam si accedat promissio bey Abel. Ehren/
exinde patet, quia nec juramentum sponsalia contra honesta-
tem, & in præjudicium parentum inita, convalidare poterit. *vid.*
Beuß. in Tr. de jure connubiorum c. 48. Sed quid, si contrahentes sint
sui juris, & sponsus sese obliget sub generositatis fide? Ratio. 18.
nem dubitandi suppeditat vulgatissimum illud: omnis amans,
& amens, qui a. amens, ille consentire impeditur. Unde quo-
que dixit *Plato? αὐτοδίκου ἐξουσίαν ἐπιπολιτικῶν*, venereum
jusjurandum non punitur, quod *Erasmus Roterodamus* ita ex-
plicat: amantium jusjurandum irritum est. Ast hocce non ob-
stante affirmo quæstionem, & puto, ejusmodi sponsalia longe
efficaciora esse, atq; si simpliciter essent inita. Et quamvis *Impe-*
rator ipse fateatur *Nov. 74. c. 4.* nihil esse furore amoris vehemen-
tius, quem retinere. Philosophiæ esset perfectæ, & Pontifex di-
cat: ubi amor, ibi furor. *c. cum juvenute y. Extr. de presump.* Ni-
hilominus tamen nolim illa verba, prouti jacent, atque in sen-
su intelligi proprio. Equidem id negari nequitiam potest, 19.
quod amantes, concitati amoris nimii impetu, amans suis vel
sanctissimis obtestationibus, & dirissimis execrationibus nicht
nur allein bey Cavaliers. parole, sondern auch bey Teuffel hoblen /
fidem sæpe numero promittant conjugalem; quia tamen amor
non plane excludit intellectum omnem, præsertim ubi delibe-
ratio, quo modo re amata potiamur & persruamur, præcedit,
hinc omnino talem promissionem violandam non esse existi-
mo: *arg. eorum, que habet Setser de Jurament. L. 1. c. 8. n. 67.*

§. VI. *Pr. Inst. de tut. vel cur.*) Administrationem munerum, 20
juramenti præstationem requirere pro forma, quidam probare
fatagunt ex *Nov. 8. c. 7. §. l. sancimus C. ad L. Jul. repet. vid. Mylerus*
ab Ehrenbach de Hyparchologia c. 6. §. 2. n. 107. §. ejusdem Metrologia c.
10. §. 10. n. 3. Gorhofred. in Not. ad dist. Nov. Rauchbar. P. 2. Q. 2. n. 91.
Verum hæc sententia, utut forte juri sit conveniens, vix tamen 21.
ubivis servatur praxi. Imo plerumq; hodie loco juramenti, si-
delitas, administrando officio adhibenda, promittitur stipulata
saltem manu. Sic ordinatione aulica Serenissimi Nutritoris 22.
nostri, *Dni. Landgraviij Hassiæ, de A. 1682. art. 1.* cautum est, ut mi-
nistri

nistri ex Comitum, Baronum ac Nobilium ordine oriundi, stipulata tantummodo manu promittant fidelitatem sub fide generosa, a reliquis autem verum exigatur juramentum; ita enim habent verba: *E. Stlichen sollen alle dieselbe Grafen/ Herren und Juncfern/ so an Unsern Hoff genommen worden/ Uns oder Unsern Hoff-Marschall/oder der solche Stelle vertritt/ an Unserer Statt/bey ihren Gräff. und Adel. Ehren ein Handgelöbniß thun/ die andern aber* **23.** *ber ic. Melius tamen, quod libens lubensque fateor, esset, hoc casu verum ab omnibus indiscriminatum exigere tur juramentum. vid. Dn. à Seckendorff in Teutschen Fürsten-Staat P. 2. c. 5. §. 8. p. 90. n. 4. ubi inter alia ita habet: Ein jedweder wird um mehrer und besserer Versicherung willen mit einem Körperl. Eyd zu Gott dem Allmächtigen zu Schwören belegt/ daß er dem Landes-Herrn treu/ hold/ gehorsam und gewärtig auch in seinen Diensten* **24.** *treu/ fleißig und verschwiegen seyn wolle. Aliud exemplum, quod sc. hodie administratores munerum non semper verum præstent juramentum, habemus in administratore tutelæ & curatelæ, qui vi Nov. 72. c. ult. & Const. S. Rom. Imp. Polir. d. A. 1548. & 1577. verum tenetur præstare juramentum, & nihilominus hodie ad tutelam admittitur ac curatelam, promissione prævia præstita loco juramenti mit Hand-Gelübde oder Hand-Dreu an Eydessstatt de fideliter gerenda tutela, teste Hoppio in Comment. ad pr. Inst. de futu. tut. vel curat. Ergo multo minus repellatur nobis, si promittat diligentem ac fidelem tutelæ administrationem sub fide generosa. Conf. Mevii conf. 88. n. 3. seqq. ubi operose defendit, Principem, tutelam aliquam in se suscepturum, non teneri formale præstare juramentum. Add. Knichen in tract. de Saxon. non prov. **25.** *jur. in verb. jus cap. 1. n. 33. Matrem tamen illustrem, subeundo tutelam librorum suorum, in Camera Imperiali per mandatarium præstitisse juramentum verum. testatur Dn. Ring in Progymn. Jurid. prax. prog. 18. n. 41. 42. conf. Dn. Franciscus Romanus in dissert. de tutelis personarum illustrium §. 15. ubi dicit, Juramentum ab illustribus in propria persona rarius, & semper fere per alios, speciali mandato, atque manu propria, ipsius Principis subscripta, præstari. Rationem vid. in Ordin. Cam. P. 2. tit. 10. §. wer aber ic. 4. Ex quibus**

quibus patet, illam *Mevii* sententiam usu in Camera Imperiali non servari. Porro, juramentum non exigitur a Principibus, 26. munus Ducis circuli susceptris, per *Recessum Imp. d. A. 1555. §. 58. & art. 3. der Erklärung des Land-Friedens d. A. 1522.* Juramentum tamen præstare tenentur inferiores Principibus v. g. Comites, Barones, Nobiles, ejusmodi muneris administrationem subituri, per *dict. text. Conf. Schwederi Introd. in jus Pub. Par. gen. c. 5. §. 15. p. 176.*

§. VII. §. 2. *Inst. de donat.*) Donationem simplicem, 500. solidos excedentem, non valere, sc. quoad excessum, nisi interveniat insinuatio, patet ex allegato textu & *l. 34. C. eod.* Subsistere tamen eam, si fuerit confirmata juramento, probat *c. 28. Ext. d. jurej. Strauchius diff. 8. ad univ. jus just. th. 27. p. 129. Illustr. Dn. Stryk in caut. contract. §. 3. c. 9. §. 5. in f. & in dissert. de different. jur. Civ. & Can. dec. 7. diff. 2. Dissentit. ab hac communi opinione Lyckerus in Analect. ad Syntagm. Struv. tit. de donat. aph. 11. ut & ab eo allegatus Carpz. p. 2. conf. 12. def. 14. nec non Philipp. in usu pract. Inst. L. 2. ecl. 37. n. 5. An & tunc subsistat ejusmodi donatio, quando illa fit mediante fide nobilitatis, 28. quæritur? Non puto, quia *alleg. c. 28. Ext. de Jurej.* de juramento, formaliter tali, loquitur. Et hoc tanto magis procedit 29. ibi, ubi insinuatio statuto aliquo locali ita est necessaria. ut ea ommissa nec juramento convalidari queat superfluum sicut id statutum est *jur. Sax. Elect. v. decis. Elect. 26. §. Nachdem ic.* De quo casu etiam tantum forte sermo est Carpzovio allegato loco. Sic enim nec juramentum, multo minus promissio, sub fide generosa facta, poterit ad illud convalidandum sufficere.*

§. VIII. §. 3. *Inst. eod. tit.*) Donationem simplicem uxorem inter & 30. maritum, patrem ac filiumfam. firmam non esse, constat partim *ex tot. tit. ff. & C. de donat. inter vir. & uxor. partim ex l. 1. §. si pater i. ff. pro donat.* Hujus ratio consistit in identitate ac unitate personarum; illius vero hæc est, quia conjux conjugem non mutuo spoliare debet amore, nec concordia maritalis conciliari pretio. *l. 1. C. dict. tit.* Utramq; tamen donationem convalidari, juramento accedente, de jure can. constans & perpetua fere doctorum assertio est. *vid. Sotseri Exerc. 12. ad Inst. §. 7. 8. 9. Barbosa in Thef. loc. comm. tit. donatio ax. 7. Illustr. Dn. Stryk in dissert. de dis-*

fer. jur. civ. & can. dec. 7. diff. 1. 3. Treutler. vol. 2. diff. 19. 1b. 3. lit. e. Everhard a Middelburg. in Loc. Arg. Leg. loc. 130. n. 15. Quid E. si do.

32. natio talis confirmata fit per fidei illustri interpositionem? Subsistere eam vult Myler. ab Ehbrenbach in Tr. de Stat. Imp. c. 27. & Schwederus in jure pub. part. spec. Sect. 2. c. 17. §. 40. p. 1044. Ego vero dubito, an in puncto juris hæc ipsa sententia vera sit, siquidem *cap. cum contingat. 28. Ext. de Jurejur. & cap. quamvis 2. de pact. in 6. formale omnino requirant hoc in casu juramentum. vid. Ranchb. P. 2. q. 2. p. 102. Ratio enim Pontificis, ob quam talis donatio, juramento confirmata, sustineri debeat, hæc est, ne via aperiatur perjuriis. Atqui hæc ratio non quadrat ad casum, ubi donatio fidei generosæ interpositione corroborata, cum eam non servando nemo fiat perjurus. Ergo quoque fides generosa minime idonea erit ac sufficiens ad convalidandam ejusmodi donationem, ipso jure alias invalidam.*

33. §. IX. Pr. Inst. quib. al. lic. vel non) Alienatio rerum dotalium ita facta, ut uxor sub fide illustri data consenserit in illam, utiq; firma est, quoad mores atque praxin, vi quorum hodie in ple- risque locis valida est alienatio rerum dotalium, modo mulie- ris accedat consensus. Schilterus Exerc. ad ff. 36. 1b. 95. 96. Notanter dixi, quoad praxin; nam in puncto juris civ. hanc sententiam nul- lum mereri applausum, quia femina facile a marito induci pot- est ad consentiendum, evinci potest ex l. un. §. 15. C. de rei ux. act. & §. 1. Inst. quib. al. lic. vel non Conf. Illust. Dn. Strykii caut. contr. S. 1. c. 3. §. 24. Aliud esset, si juramento vero ejusmodi confirmaretur alienatio, sic enim utique subsisteret, de jure sc. can. (quod in hac parte servatur) per dict. in preced. S. cap. cum contingat 28. Ext. de Jurej. Add. Hopp. Comm. ad pr. Inst. quib. al. lic. vel non; ad verba: neq; con- sentientibus. Sutholt. diff. 6. §. 48. Everhard a Middelburg in Loc. Arg. Leg. loc. 130. n. 6. p. 1198. Rursus notanter dixi, juramento vero, neq; enim sufficiet in puncto juris promissio illa, juramento alias æ- quipollens arg. eorum que habet Dn. Stryk. l. c. Sect. 1. c. 5. §. 17. Cum jus exigat hic juramentum formale, uti ex modo dictis constat.
35. §. X. Exod. pr.) Bona domanialia esse inalienabilia, nemo facile vocabit hodie in dubium, propt. *cap. intellecto 33. Ext. de ju- rejur*

rejur. Hinc donari, oppignorari, aut vendi ista in præjudicium Reip. possunt ne utiquam, adeo, ut donatio eorum non convalescat, etiam si donatarius diu bona illa possederit. Nullo enim tempore eam fieri ratam, utut mediante facta fuerit juramento, evinci potest ex modo alleg. cap. & cap. Abbate sane de sent. & rejud. in 6. Add. Conring. de finibus Imp. c. 19. Limn. ad Capitul. Car. V. art. 9. p. m. 163. Posito hoc basis ac fundamenti loco, multo minus subsistet alienatio bonorum domanialium, fide principali corroborata. Ex quibus insimul elucet, quid de famosa illa Constantini M. Papæ facta, habendum sit donatione? Quamvis enim quis demonstraret nobis ad oculum, illam veram, non fictam aut commentitiam esse, sed revera omnino contigisse, nihilominus tamen adhuc illam revocari posse, sentio cum *Liechtenhailio in Colleg. Polit. Exercit. 7. q. 8.*

§. XI. §. fin. *Inst. per quas pers. cuique acquir.*) Prohibere jus civile, ut ne pacta valeant de futura successione tertii, ignorantis sc. aut dissentientis, neque de reciproca ipsorum paciscentium, lippis æque ac tonsoribus notum est. *Conf. Illustr. Stryk. Tr. de Success. ab intest. diff. 8. c. 2. §. 6. & c. 12. §. 18. seqq.* Rationem genuinam vid. apud *Nolden in tract. de Hereditat. que ab int. def. p. 3. n. 6. p. 101.* Quam ipsam assertionem in tantum ampliat Doctorum vulgus, ut ejusmodi pacta prohibita ne juramento quidem confirmari queant *Nolden d. l. p. 5. §. 9.* Exceptionem esse tunc, quando ista sunt illustres inter personas, ut Principes, Comites, Barones & Nobiles, docet idem *Nolden d. l. p. 18. n. 20.* Quæ exceptio eo firmior est, quando pacta ab illis inita roborantur fide generosa. Nam sicuti juramentum non pertinet ad confraternitatem substantiam, neque ad obligationis constitutionem, sed saltim constitutæ intensionem. *Dn. Stryk. d. l. diff. 8. c. 7. §. 17.* Ita etiam promissio hæc pactum confraternitatis reddit tantummodo aliquantum efficacius. Exemplum maxime illustre in pactis de futura successione Electorem Palatinum, *Carolus Ludovicum gloriosissimæ memoriæ inter & Principem Neoburgicum, postea quoque Electorem, Philippum Guilielmum, initis habemus; ita enim illi conventionem, de terris Electoralibus*

- atq; provinciis factam, statum inaverant invicem: Schlußstü-
 chen haben Wir vorlins und Unsere Erben bey Unsern Churfürstl. und
 Fürstl. Würden/ Ehren und Treuen/ an eines recht leiblichen Eydes
 statt/ je einer dem andern recht wohlbedächtlich zugesaget und ver-
 40 sprochen ic. Renunciari quoq; posse hodie per pacta hereditati-
 bus futuris, sed ita, ut illa confirmentur præcise per juramentum
 formale, nec proin sufficiat assertio: Bey Fürstl. Gräfl. Adel. Eh-
 ren/ Attici testes sunt, *Illustris Dn. Stryk. dict. tract. de success. ab in-
 test. diss. 8. c. 10. §. 20. Carpz. P. 2. const. 16. d. 5. n. 1. Struvius in Exercit.
 ff. 38. rb. 51. Et jurispru. Rom. Germ. form. L. 2. t. 34. §. 5. Matthias Col-
 lerus decis. 38. Nolden de heredit. qua ab intest. defer. §. 70. p. 79. Myler-
 us ab Ehrenbach de Nomol. Ord. Imp. c. 6. §. 42. Kellenbenz de renunc.
 success. Q. 2. Serser de jurament. L. 1. c. 16. n. 14. Rauchbar. P. 2. Q. 2. n.
 103. ob rationem, quia vis, robur & firmitas hujusmodi renunc-
 ciationis omnis consistit in juramento & Numinis divini in vocatione
 c. quamvis 2. de pact. in 6. Mylerus ab Ehrenb. d. l. §. 44. e. g.*
41. Sit filia, quæ, acceptis 1000. aureis in dotem, promittit sub fide
 sua generosa, se de reliquis parentis bonis nihil amplius petitu-
 ram. Hac promissione non obstante, si conferat post ejus obi-
 tum illos 1000. aureos in communem hereditatem, adhuc ad-
 mittitur ad eam, quia deficit verum ac formale juramentum.
42. Nolden d. l. §. 69. p. 78. Quod si tamen filix illustri verum remis-
 sum esset juramentum ab iis, quorum interest, vel etiam con-
 suetudo regionis svaderet aliud, aliud quoque foret dicendum.
*Mylerus ab Ehrenbach d. l. Rauchbar. P. 2. Q. 2. n. 105. Exinde non
 potest non sequi, post genitos (quos vulgo panegiarior, appana-
 giatos, les cadets, abgefundenen Herren/ dicere solemus, it. ab-
 banagiatos, quasi abgebannte Herren/ juxta Springsfeld de apa-
 naggio c. 1. p. 3. n. 15.) non nisi sub juramento vero firmiter renun-
 ciare successioni, in favorem primogeniti. Contraria tamen o-
 pinio defensa aliquando est sub antea citati B. Struvii præsidio,
 in dissertatione de pactis renunciativis habita Sect. 4. §. 2. ubi
 Autor, secutus sententiam Fichardi conf. 54. n. 2. Et 3. Breulai de Re-
 nunc. causf. 1. c. 2. n. 10. Et Guedeni conf. 103. n. 58. Et 59. adstruit, quod
 promissio ejusm. etiam in casu renunciationis habeatur pro ju-
 ramentum*

ramento, vere & corporaliter præfrito, quoad vinculum actus atque contractus, ita, ut ei contra veniri nullo modo possit, & quidem ex seqq. rationibus (1.) quia lex cessaret, quæ verum requireret juramentum, cum textus *c. quamvis 2. d. pact. in 6.* ex quo tota pacti renunciatiivi deprompta esset materia, neque tacturam neque alia juramenti exigeret solennia, sed de juramento indistincte loqueretur & simpliciter, E. dicit non videri hic requiri pro actus soliditate solenne aliquod juramentum (2.) quia deficeret potestas legis [3.] quia præsupposito hoc, qualecunque sufficeret juramentum, etiam implicite interpositum. Sed distinguendo verum inter ac solenne juramentum responderi debere duco. Id ambabus largiri possumus manibus, quod *cap. alleg.* non requirat quidem juramentum solenne, est exinde non probatur, quod neq; verum necessarium sit juramentum ad ejusmodi renunciationem, Nego igitur consequentiam: lex non exigit tacturam Evangelii, neque alia juramenti solennia, E. non exigit juramentum verum, quando quidem id saltem exinde sequatur, E. non exigit juramentum solenne, quod libenter concedimus. *Alia Meneles, alia Procellus loquitur.* Objicis: loquitur textus indistincte de juramento, E. sufficet promissio, sub fide generosa facta, ratio consequentiæ est, quia & illa promissio est juramentum, ubi enim lex non distinguit, nec nos distinguere oportebit. Satis speciose, modo satis bene. Verum nego rursus atque pernego consequentiam, cum fundamenti & basis loco supra posuimus hancce regulam: *quoties lex aut statutum &c. vid. sup. hujus §. 1.* Quam ipsam regulam non volumus intellectam de quovis, & sic etiam de juramento improprio, sed saltem de vero, ita ut huc redeat regulæ sensus: quoties lex aut statutum exigit juramentum, toties ad ejus actus formam pertinet juramentum, *verum sc.* cum primis tunc, quando (quod *supra §. 1.* debuissimus monere) circumstantiæ suadeant, verum omnino exigi juramentum ad actus illius, de quo sermo est, subsistentiam, ita ut non immerito hic excludamus improprie tale ac æquipollens. Atqui, subsumo, *cap. illud* requirit juramentum ad renunciationis validitatem, E. non sufficet æquipollens,

lens, sed verum ut adhibeatur, necesse est. Rationem rationis quod concernit, fallit & id, quod cap. istud non distinguat, siquidem hoc ipso dum dicit, vergere juramenti violationem in æternæ salutis dispendium, satis clare innuit, sed de illo saltem juramento, quod perjurium infert, loqui: unico verbo: de vero. Ad secundum reponimus hoc: licet verum id esse fateamur ipsimet, quod expressâ lex ostendi non possit, quæ plenius probet, quod renunciatio nihil valeat, etiamsi illa munita sit fidei nobilitatis fulcro; attamen si supponamus ex modo dictis, quod verba c. 2. de pact. in 6. accipienda sint in sensu proprio, vix non legis deficiet potestas: a contrario enim sensu [quod argumentum validum utique esse putamus. vid. Everhard a Middelburg in Top. Leg. loco a contrario sensu n. 1. & Dialect. Jur. Dn. Pott. c. 2. q. 34. p. m. 46.] sequitur, quod omne illud juramentum, quod verum non est, hoc casu non habeat vim, actum jure civile invalidum, confirmandi. Ad tertium respondemus, ex præsupposito falso non nisi falsam inferri posse conclusionem: qualis causa, talis effectus. Ceterum nec hoc veritati consonum est, promissionem sub fide generosâ factam, esse juramentum implicite tale, preea, quæ dicemus infra c. 4. Cui nihilominus rationes a nobis dissentientium adhuc satis videntur momentosæ & tantæ, ut ariete nostrarum oppositarum rationum quassari ac everti non possint, ille sententiam eligat contrarium. Per nos licet. *Mens videt, mens audit.* Omnia tamen, quæ pro nostra attulimus sententia, procedunt, nisi consuetudine ac statuto introductum sit, ut conventiones tales, etiam injuratæ, firmæ sint ac ratæ: Sic enim clausula illa solennis eo majorem conventionibus conciliabit efficaciam, *illust. Dn. Stryk. in tract. de success. ab intest. diss. s. c. 10. §. 23.* ubi addit, Meyium asserere, quod hodie, postquam mores pacta successoria approbarunt passim, renunciaciones absque juramento valeant, & juramentum saltem iis in locis requiratur, ubi expresse adhuc observatur jus civile. (2) Si renunciatio sint fratribus de patris hereditate, eo consentiente. (3) Si fiat de hereditate jam delata. *ibid.*

46 §. XII, §. 2. *Inst. quibus mod. test. inf.*) De jure civile testamentaria posse

posse revocari, etiamsi juramentum adjectum de non revocandis istis, propterea, quia juramentum sequitur naturam actus, cui adjicitur, communis fere Doctorem opinio est. *conf. Autor praxis moderna Inst. Imp. l. 2. obs. 64. p. 682.* Quoniam tamen perjurii reus fit, qui tale mutat testamentum. *arg. c. quamvis 2. d. pact. in 6.* Nisi forte absolutio a juramento in posteriori petatur testamento. *Wurmserus in Nucleo juris controver. l. 2. t. 17. n. 2.* Ideo quoque; 47 ille, qui sub fide generosa alicui promittit, se non revocaturum testamentum, vix effugiet perfidia notam in casu contraventionis, utut forte testamentum posterius jure etiam canonico (utpote quod loquitur de juramento formaliter tali, per ea quae §. *preced. dicta*) subsisteret, & illud, prius sc. cui illa clausula solennis adjecta, rueret, Caveat itaque sibi quilibet ab usu ejusmodi promissionis in testamentis: alias enim, aut ligabit, sibi testator manus, aut si testamentum mutare velit, fidei faciet jacturam. Melius est aliquid plane non facere, quam factum revocare turpiter.

§. XIII. §. 2. *Inst. de oblig.*) Quod pacta contrahendi sive de 48 contrahendo ne hodie quidem ullam pariant exceptionem, multo minus actionem, eleganter & curate demonstrat *Dn. Coccejus in dissert. de usu & differentia hodierna pactorum & stipulationum Sect. 1. §. 1. seqq.* modo sc. contractus secutus non fit, aut secutus quidem, sed inutilis fit, *ibid.* Exceptionem tamen esse, si appareat, partes pacto rem conficere, & paciscendo ante perfectum contractum quoque se obligare voluisse, docetur *ib. §. 21.* Confidere autem de animo paciscendi, si dies adjiciatur, intra quem e. c. venditio fieri deberet, & specialis utrinque fides. v. g. generositatis, die Cavaliers-parole, daretur, infero *arg. eorum, quae habentur ult. cit. loc.*

§. XIV. §. *ult. Inst. quib. mod. re contr.*) Pactum commissorium quin sit prohibitum, nullus dubito, propter l. f. C. de pact. & c. *significante 7. Ext. d. pignor. Conf. Almers Manuale Jurid. sub voce commissorium pactum, & Dn. Gorbosfredus de Jena, orator olim potentiss. Elect. Brandenburg. ad convicia Ratisbonensia disertissimus, hodie Cancellarius per Ducatum Magdeburg. splendidissimus, in Diss. de Lege commissoria*

- foria *ib.* 28. p. 80. Quod ampliatur, etiam si accedat juramentum debitoris oppignorantis, *id.* *ib.* 27. p. 84. Cum juramentum bonis moribus contrarium minime sit obligatorium c. 58. de R. I. in 6. id. *ib.* 26. p. 81. Ergo multo minus ejusmodi pactum, jure N. prohibitum, confirmari poterit per interpositionem fidei generosæ.
30. §. XV. §. 9. *Inst. de inut. stip.*) Minor curatorem non habens, valde se obligare potest. *Hopp. in comment. ad Inst. tit. de Curat. pr.* propterea, quia libere res suas disponere potest atque negotia *ib.* Quod si tamen latus, in integrum debet restitui l. 3. C. de integr. rest. l. 9. §. 4. ff. de Jurejur. (Juvenes enim, uti notum, juvenantur) nisi juramento suum contractum confirmaverit minor; Siquidem juramentum ex minori facit majorem, hincque restitutionem omnino impedit. *Conf. supra c. 2. §. 3. & Everhard a Middebourg. Loc. Arg. leg. loc. 130. n. 8.* Quæritur: an quoque per fidei generosæ interpositionem actus minoris, curatorem non habentis, ira corroborari possit, ut postea in integrum restitui nequeat; Negati id *Dn. de Burg. in dissert. de perjurio c. 4. §. 12.* ubi dicit, contractum minoris, in integrum non restituendi, verum requirere juramentum, [adeo, ut non sufficiat ejus æquipollens] & quidem pro forma, juxta *Zangerum de except. p. 3. c. 11. n. 198. p. 540.* ob hanc rationem, quia promissio sub generositate fide contracta ex minori non facit majorem *supra c. 3. §. 1. Conf. Raubbar. p. 2. Q. 2. n. 96. & Wesenbecius conf. 15. & 23.* Contracturus igitur cum minore, curatorem non habente, nequaquam in confirmatione contractus, sub fide nobilitatis facta, acquiescat, sed omnem moveat lapidem, ut confirmetur formali juramento contractus, *Add. Illustris Dn. Stryk. caut. contr. S. 1. c. 2. §. 22.* Multo minus acquiescat, si curatorem habet, nec tamen ejus adhibeat consensum.
33. §. XVI. §. 20. *Inst. de inut. stip.*) Promissionem facti alieni non tenere, notissimi juris est. §. 3. *Inst. d. inut. act. Conf. Jacobus Rigos a Malosco in comment. ad rit. de VS. l. 69. n. 1. Barbosa in Thef. loc. com. tit. promissio ax. 13.* Ratio est, quia ad stipulationem requiritur, ut inter ipsos contrahentes geratur negotium. *Jacobus Rigos à Malosco d. l. Tenere tamen eam, si adhibeatur illa cautela,*

Ia, quam suggerit Imperator. §. 2. *Inst. d. inut. stipul.* pariter notum est *vid. Job. Borcholt. in Comm. ad Inst. de inut. stipul. §. antea cit.*
 Quid autem, si quis factum alienum promittat, mediante fidei 54.
 asseveratione, & quidem fidei generositatis v. g. Titium debitam soluturum pecuniam? Nec sic satis securum esse creditorem 55.
 mihi firmiter habeo persuasum, propterea, quia nec sub juramento solenni factum efficaciter promitti potest alienum. *Dn. Stryk. in Tr. de caut. contract. S. 1. c. 3. §. 39.* Quod vero juramentum 56.
 in ejusmodi casu sufficiens non sit, probatur exinde, quia omne juramentum sequitur naturam actus *Barbosa l. c. rit. juramentum ax. 48. Knipschilt de fideicom. fam. illustr. c. 11. n. 24. c. 16. n. 59. § 243.*
 & consequenter inde capit interpretationem. Si actus prohibitus est & nullius, etiam juramentum tale erit. *illustris Stryk in tr. de jure sensuum diss. 10. c. 7. n. 7.* Jam vero verba ista v. g. Juro Titium soluturum, per naturam non capi poterunt aliter, quam me credere ipsum soluturum, vel me navare operam velle, ut iste solvat. *Barbosa l. c. tit. promissio ax. 12. inf.* [ad hoc enim alioquin non obligabor jure civil *Lauterbach. in comp. tit. de V. O. inf.* Nisi effecturum me ut Titius solvat, sponderim expresse. §. 3. *Inst. d. inut. stipul. conf. Lynck. in Analect. ad Inst. d. 1.*] Ergo quoque jurans (& consequenter sub fide illustri promittens) se non potest ad plura adstringere & majora, quam quæ natura actus admit- tit. *Barbosa l. c. lim. 6. Dn. Stryk. d. l.*

§. XVII. §. 23. *Inst. de inut. stipul.*) Ad turpes stipulationes 57.
 pertinere quoque illas, quæ in ludo sunt illicito, notat *Philipp. in usu pract. Inst. L. 3. eclog. 59. n. 5.* Quod de illis cum primis ludis intelligendum venit, qui fortunæ tantum sunt, ut evincit *tit. ff. § C. de aleat. § al. lus. Conf. Barbosa in Thes. Loc. Comm. tit. ludus ax. 2.*
 Imprimis quoad Clericos, per curiosam illam, & omnibus Clericis commendatu dignam. *Aurb. interdiximus C. de Episcop. § Cleric. Causam rimanti dabimus hanc, quia ludi multis tristibus casibus, rixis, vulneribus atque homicidiis dederunt causam. Hinc ad perditum nondum solutum nulla datur exactio l. f. C. de aleat. Lauterb. in compend. h. e. Struvius Syntagm. jur. civ. Ex. 15. th.*
 57. & collisor mutuo datam non repetit pecuniam, si recuperavit

vit jam tum eam ludendo, wenn er es dem andern geliehet / und wieder abgetonnen / modo sit ultra summam a jure aut statuto permissam. *Lehmannis de variis ludendi generibus c. 6. p. 97. n. 10. conf.*

58. *Eibig. colleg. publ. Exerc. 9. Semid. Q. 5. p. 430.* Ast firmari hæc omnia, si juramentum perdentis, s. amittentis pecuniam, accedat, asserit *Dn Hop. in disput. de fide habita. p. 24. n. 58.* Quia scilicet juri suo renunciaffe & donasse videtur id, cujus ludendo fecit jacturam. Quid si accesserit fides generosa, vel, si quis sub fide promiserit nobilitatis, se illud, quod perditum fuerit, solviturum vel restitutorum id, quod concrederet collusor, etiam si ludendo pecuniam concreditam reciperet alter? Et hic valide se obligare promittentem, affirmo, imprimis quoad mores, quia Iudi fere juris G. facti, adeo, ut valde dedecorosum habeatur hodie, non velle solvere alteri, qui fidem habuit, illud, quod ludendo est lucratus. Imo hodie teste *Hoppio l.c.* varia conceduntur remedia ad exigendum illud, de quo habita in lusu fides.

60. §. XVIII. *Eod. §.* Quam turpe etiam sit, juramento sese obligare ad alterius internecionem, nullas tamen *Philippus II. Rex Hispaniarum* veritus est, quo minus sub regia, & infimul Christiana fide, sponderet illi ingentem pecuniam summam qui copiam sibi facturus esset habendi, vel vivi vel mortui, *Wilhelmi Principis Arausionensis Dn. d. Ziegler in Schauplag der Zeit d. 30. Jun. n. 3. p. 767.* Verum enim vero ipsam hanc promissionem ipso jure fuisse nullam (cum nemo sese obligare queat ad homicidium, tanquam rem moraliter impossibilem. *cap. nemo 6. de R. J. in 6. conf. Barbosa in Thef. loc. comm. sit. turpe ax. 4.*) statuo arguor, quæ habet *Gror. de F. B. & P. L. 2. c. 13. n. 6.* quandoquidem alias ejusmodi promissio vinculum esset iniquitatis. Eleganter *Cic. Philip. 8. Scelerum promisso, & iis, qui expectant, periculosa est, & iis, qui promittunt.*

61. §. IX. *Eod. §.* Ad duella nemo sese obligare potest sub fide generosa, quia sunt illicita. *Berlich. p. 4. concl. 16. n. 11. Obrecht. Tract. de defenf. c. 11. n. 56.* imprimis ibi, ubi per specialia statuta severe interdicta est monomachia. Sicut enim nullo juramento adstringere me possum ad interficiendum alterum, quia il-

lud

Iud citra dispendium salutis servari non possit. *vid. §. preced.* Ita quoq; neq; ad duellum, quia & hic minimum per consequentiam atq; indirecto intendi videtur cades. Equidem non ad palatum erit hæc monomachis sententia, in puncto tamen juris vera est. Quid igitur, si duo nobiles congregiuntur duello sub fide generosa, bey parole, ita, ut compromittant, se velle invicem parcere vitæ, & alter alterum nihilo ferius occidit, magis tamen per culpam, quam per dolum s. præter intentionem directam? Ipsum nihilominus teneri ex lege Cornelia reor *arg. eorum, quæ habet Hahn. ad Wesenbec. tit. d. L. A. n. 4. Brunnem. de inquisit. process. c. 9. n. 62. Franzk. L. 2. resol. 23.* Ratio est, quia versatur in re illicita, ubi dolus præsumitur *l. si. non convicii §. C. d. injur. Barbosa Thes. Loc. com. t. dolus ax. 3.* Accedit, quod ipse actus duellandi adeo graviter plerumque fit interdictus, ut ultimum supplicium sit statutum in suscipientes duellum, sive eorum pereat quis, sive non *vid. Chur. Brandenb. Duell. Edict. art. 7.* Præterea nequeunt ad mensuram dari vulnera. Sufficit ergo, quod in tale consentiat factum, ex quo facile sequi potest homicidium. Neque obstat, quod volenti non fiat injuria *l. 1. §. 5. ff. d. injuriis.* Etenim resp. regula illa non ulterius procedit, nisi qua quisque velle potest. *Stryk de cautel. contract. S. 2. c. 6. §. 17.* Vel non valet in illis, quæ ex regulis justitiæ potius, quam ex voluntate pendunt patientis. Multa enim sunt, in quibus juri suo quis cedere non potest pro arbitrio. *Lyncker. in Anal. ad Syntagm. Struv. tit. de injuriis th. 56. Add. Barbosa in Thes. Loc. Comm. tit. renunciatio ax. 1. in limit.*

§. XX. *Pr. Inst. de fidejuss.*) An intercessio uxoris pro marito fit talis actus, qui ad sui substantiam requirat juramentum formale, sive qui solemniter est confirmandus jurejurando, non convenit satis inter Dd. Quicquid sit, veram juramenti hoc casu annexere clausulam, consultissimum utique est, cum exinde major animi colligatur deliberatio. *Dn. Stryk. in caut. contr. Sect. 2. c. 6. §. 5. & ab eo allegatus Carpz. p. 2. const. 16. d. 5. Berlich. p. 2. concl. 21. n. 35. & 30.* ubi expresse dicit, promissionem sub fide illius tri interpositam, de non provocando ad Sctum Vellejanum,

G 3 non

- non sufficere hoc casu sed verum omnino requiri iuramentum. *add. Rauchb. P. 2. q. 2. n. 100. Dn. Pet. Mullerus ad Synt. Struv. Exerc. 17. tb. 11. Quadrabit igitur huc illud: superflua non nocent. l. cum antiquitas 28. C. de test. Conf. Barbosa in Thesauro loc. comm. tit. superfluum ax. 4. An autem in aliis casibus, ubi uxor non intercedit*
63. *pro marito, sufficiat illa promissio, id minus habet dubii: Si enim renunciatio S. Cti Vell. etiam extrajudicialis, ac non jurato facta subsistit, arg. l. pen. C. de pact. Molenbec. div. jur. cent. 2. div. 51. n. 7. Hering. de fidejuss. c. 7. n. 468. Struv. in juriapr. Rom. Germ. L. 3. t. 9. apb. 4. multo magis etiam subsistet illa, quæ ejusmodi solemnem annexam habet promissionem. Argumentum namq; a minori ad majus, bonum utique est ac firmum, affirmative sc. si instituat. Everb. Loc. Arg. Leg. loco 15. statim ab initio. Dissentit Zangerus de except. c. 3. c. 11. n. 205. seq. Ubi n. 208. refutat Rauchbarum, & explicat Electoris Saxon. constitutionem 16. P. 2.*
64. *§. XXI. §. 4. ejusd. tit. de fidejuss.) Fidejussores suis beneficiis posse renunciare, & sese devincire creditori simpliciter, infero ex l. si quis in conscribendo 29. C. de pact. Conf. Grassus commun. opin. L. 1. c. 11. q. 5. & Barbosa in Thesauro loc. comm. t. renunciatio ax. 1. Wesenb. c. 10. An autem, si generaliter omnibus beneficiis renunciatum sit a fidejussore, nec beneficio ordinis amplius uti queat, legibus civilibus determinatum non est. Berl. P. 2. concl. pr. 22. Illo*
65. *tamen casu, ubi fidejussor sponsonem suam juramento aut promissione firmavit solenniori, bey Adel. Ehren/ & generaliter in simul omnibus renunciavit beneficiis, ipsum singulis quoque renunciasse statuunt, Gail. L. 2. obs. 27. n. 23. Menochius 1. conf. 27. n. 8. Pet. Mullerus in Not. ad Struv. Synt. ag. Ex 17. tb. 11. Utut renunciatio alias sit stricti juris, Clezelius de apell. c. 2. n. 51.) Sine dubio ex hac ratione, quia iuramentum & consequenter quoque interpositio fidei generosæ (vid. inf. c. 6. §. 3.) habet vim specialis renunciationis. Illust. Stryk. de iure sensuum diff. 10. c. 7. n. 7. Dn. Ring progymn. prax. jur. progymn. 19. n. 63. Unde etiam nata regula: Renunciatio generalis jurata habetur pro speciali. Barbosa l. c. tit. renunciatio ax. 6. Guazimus de confiscatione bonorum p. m. 275. n. 52. & renunciatio generalis (injurata sc.) non comprehendit particu-
lares*

lares *Joan. Mosnerius in addit. ad selectas LL. Petri Fontis sub voce renunciatio. Dissentientes vid. in diss. sub praesidio D. Beckmanni de beneficio ordinis olim Jene habita pos. 15.* Potissima ratio, quæ ibi adducitur, hæc est: Juramentum negotio alicui adpositum non hoc operatur, ut negotium istud degeneret in aliud, sed ut in forma & natura sua tanto sit firmitus. E quoq; ut servet fidejussionem in sua natura, ita, ut prius conveniatur principalis, quam fidejussor. Sed Resp. juramentum & promissionem, fide illustri circumvallatam, hoc ipso sibi producere effectum contrarium, cum adjiciatur non eo, ut fidejussor falsa sibi reservet beneficia, sed ut illis renunciaret eo efficacius. Ut igitur, (assumimus rationem) renunciationis actus sit tanto firmitus, adjicitur juramentum, non vero, ut fidejussionis beneficia illa salva maneat ac salva, utpote quibus renunciatum.

§. XXII. §. 1. *Inst. de action.*) Quod novissimo non permittatur jure civili, ut per juramentum fiant compromissa, videre est ex *Aurb. decernit C. de recept. arbit. §. Nov. 82. c. 11. Conf. illust. Stryk. de differ. iur. can. & civ. dec. 8. diff. 6.* Jure canonico autem juramento posse compromitti, evincit ibi allegatum c. 5. *Ext. de arbit.* Idem quoq; dicendum erit de praxi: Ut ut enim hodie laudum, etiam citra juramentum, vim habeat sententiæ judicialis l. 5. *C. de recept. arbit.* attamen in eo juramentum compromisso adjectum laudum facit firmitus, ut mox illud valeat, ita, ut intra decem dies facultas illi contradicendi non sit permissa, teste *illust. Stryk. in colleg. Msio ad dict. l. differ. iur. C. & C.* Quin idem quoq; fit, si compromittatur sub fide generosa, non ambigo, cum primis quoad praxin, quia *Lauterlin in colleg. theor. pract. tit. de iure iur. §. 20.* refert in causa *Baden contra Baden A. 1743.* post gravem disputationem decisum tandem fuisse in Camera Imp. compromissum sub fide & dignitate Principum factum, non aliter habendum esse, ac si vero confirmatum fuisset juramento.

§. XXIII. §. 1. *Inst. de pæn. tem. litig.*) Ad objectum fidei generosæ non pertinere actus judiciales, sed verum omnino præstandum in judicio esse juramentum, nisi pars parti illud remittat, & contentus sit, si v. g. testis sub fide deponat generosa, ab initio hujus

hujus cap. §. 1. jam tum ex parte dictum. *Add. Myler. ab Ebrenb. de Nomol. ord. Imp. c. 5. §. 1. & 2. 3. Lynck. in diss. de his, que perperam accensentur Principium libertati Sect. 1. §. 16.* Præjudicia habet *Rulandus de Commiss. L. 2. c. 11. n. 20. & 45.* Et hanc sententiam praxi imperii recep. tam esse, probat sæpius laudatus *Mylerus d. l. c. 7. §. 3.* ita tamen, ut nobilibus hoc casu saluum maneat privilegium *l. ad personas egregias 15. ff. de iureiur. de quo vid. Sonneman in Prælect. ad LL. notabiliores p. 16.*

72 Ad stipulatur tamen deniq; *d. l. §. 4.* negativæ sententiæ (quantum sc. ad imperii Principes) ob præsumtionem justitiæ quæ pro ipsiis militat. Ast cum illa præsumtio procedat saltem extra iudicium, non vèro in actibus judicialibus, ut ex jure divino, gentili civili ac canonico. *c. r. §. 4. seqq. late deducit idem Mylerus,* ideo etiam tum praxi servatur affirmativa. Sive igitur persona generosa actoris, sive rei sive accusatoris gerat vices, jurare ipsam oportebit. *Mylerus ab Ebrenb. d. l. c. 5. §. 1.* quia in iudicio cuiquam de se, deve suo facto, vel de alieno, affirmanti citra alias probationes non creditur, *ib.* Et sic tenebitur ad juramenti calumniæ præstationem, non secus ac ignobilis. *arg. eorum que habet Lauterbach. tit. de iureiur. lit. A. ibi: cuiuscumq; sexus aut dignitatis. Schneidewinus in Comm. ad Inst. 1. de pœna temere litig. n. 6. p. m. 1842.* adeo ut si omittatur juramentum calumniæ, cum tamen pars illud petierit, sententia ipso jure nulla sit. *Vantius de nullitatibus processuum ac sentent. p. 441. n. 29.* Notanter autem dictum, si illud pars petierit,

75 tacite enim, quin illud remitti possit a partibus securum jus canon. defendit. *illustr. Stryk. introd. ad prax. c. 12. §. 6.* non vero expressè neque jure can. neq; civili. *Lauterb. c. l. Excipit tamen Serfer. de iurament. L. 3. c. 3. n. 109.* magistratus, summam & regalem dignitatem obtinentes v. g. Reges, Principes, Fiscalem Cafaris, *ib. n. 111.* Romanum Pontificem *n. 112.* Cardinales & certo casu Episcopos *n. 114. & c.* quia pro his omnibus maxima esset juris præsumtio *conf. Mev. conf. 88. n. 6.* Porro tenerur ad juramentum respondentorum, dandorum, malitiæ, perhorrescentiæ, appellationis, purgationis, diffensionis (de quo vid. *Zubrodt de comparatione literarum c. 11. §. 13. p. 129.*) litis decisorum in iudicio, juramentum in litem, tam ordinarium sc. affectionis, quam extraordinarium,

dinarium, paupertatis, utpote quæ omnia præstantur in iudicio. *add. Rauchbar. P. 2. Q. 2. n. 93.* Judicialia autem iuramenta per æquipo-
 lletiam adimpleri nequeunt. *Carpz. p. 2. const. 36. d. 9. n. 2.* Insuper
 Mylerus c. 7. §. 6. probat, negativam etiam quoad nobiles adeo receptam esse in Archi-Ducatu Austriae, Bavariae & regno Bohemiae, ut illustres & nobiles sola scriptura proprio sigillo munita, absq; corporalis iuramenti præstatione testimonium dicant. *vid. Arnold. de Reiger Thes. jur. in verbo: nobilitas, n. 22. Webnerus in Obs. pract. sub voce: bey Ehren/ Treuen und Glauben.* Extra tamen has provincias & regnum id usum non servari, sed ex singulari privilegio, longaq; observantia id ibi receptum esse, testatur *id. Webner. d. l. Gilhausen in arbore iudiciaria p. 6. c. 6. §. 6. n. 7.* utut Mascardus asserat in *tract. de probat. concl. 1097. n. 3.* in genere, sufficere, si per scripturam inter eigener Hand und Pittschafft; absq; corporali iuramento iudici mittant testimonii depositionem. Respondet enim *Dn. D. Pet. Muller. in diss. de excellentia personæ c. 4.* breviter ita: *deceptus forte praxi unius alteriusve loci id universale esse existimavit Mascardus.*

§. XXIV. 2. Feud. 3. in fin.) Quod investitura subsistat, etiam si Vassallus tantum promiserit fidelitatem sub fide illustri, exinde probatur, quia iuramentum fidelitatis plane remitti potest *illust. Stryk. Exam. iur. feud. c. 13. Q. 3.* Status tamen imperii, semper, investituram ab Imperatore petentes, præstare iuramentum solenne, docet quotidiana praxis *conf. Iterus de feudis imp. c. 9. §. 33. Rauchbar. p. 2. q. 2. n. 91.* Quid dicendum de homagii iuramento? Mediane corporali id præstandum esse iuramento, nisi aliud conventionem vel præscriptionem inductum, tradit *Schwederus in introduct. iur. publ. p. 2. S. 2. c. 11. §. 3. p. 913. Rauchbar. d. l.*

§. XXV. 2. Feud. 52.) Feuda non posse alienari sine domini directi & agnatorum, simultaneeq; investitorum, consensu *v. Dn. Schilteri Inst. iur. feud. nuper admodum editas Argentorati c. 6. §. 26. & Paulus Franciscus Romanus Exercit. iurid. de feudis ult. c. 8. Struvius synagm. iur. feud. c. 7. apb. 7. p. 236. c. 11. apb. 1. n. 1. p. 401. c. 13. apb. 19. n. 3.* Quid vero, si possessor feudi necessitate coactus feudum oppignoravit aut alienavit sub fide sua generosa? An non hoc

- casu agnati ad fidem possessoris feudi integram servandam tenentur consentire? Non puto, quia sicut per juramentum alterius mihi jus semel quaesitum auferri non potest, ita quoque nec
32. per ejusmodi promissionem solennem. Consultum ergo est, ut ab initio statim certa pacta de consentiendo in certa partis, aut totius feudi, venditionem ineantur: Sic enim neutiquam agnati possunt labefactare fidem possessoris, *vid. dissert. ad illustrius Bavariorum status a Jena sub praesidio Dn. Petri Mulleri, Professoris quondam, hodie apud Comitem Ruibenum, lineae Gerane, Cancellarii meriti.*
33. *visimi, ventilaram Seltz, 3. th. 3.* ubi habetur, praedictos illustres Dominos a *Bunau*, habere statutum, vi cuius agnati, simultaneè investiti, in possessoris seu oppignorationem, seu alienationem quartae partis, noviter acquisiti feudi, necessitate requirentem, semper deberent consentire, ut ne sc. fides generosa possessoris faciat naufragium.
34. §. XXVI. *Art. 9. Capitul. Joseph.*) Quod & foedera sint ejusmodi actus, qui non nisi solenni corroborari queunt juramento, quidam Doctorum asserere praesumunt, quos *vid. apud Mylerum ab Ehrenbach de Nomolog. Ord. Imp. c. 6. §. 25. conf. Zapsii discursus polit. de foederibus membr. 9. §. 3.* Verum hanc sententiam frustraneam esse, & verba: *Bey Königl. Fürstl. Treuen/Ehren und Würden*/ad firmanda foedera hoc ipso sufficere, quia aequipollent juramento, hujusque habent vim, non solum docet *Mynsing. cent. 1. obs. 17.* Sed & nulla lex, nullaque constans & perpetua consuetudo, quae juramentum pro eorum exigat substantia, ostendit mihi insuper poterit. Tutius quidem est, in foederibus religiosam interponere assercionem, quia juramentum minimum fortius conscientiam stringit atque ligat.
- Mens excitari jurejurando solet,
Ut bina diligenter evitet mala,
Culpari amicis & DEOS offendere.
- Tullecken Tract. de officio ind. p. 77.* de necessitate tamen foederum non est, multo minus de eorum essentia *Conf. Mylerus ab Ehrenbach d. l. §. 27.* Sic A. 1663. Galliarum Regem, & Helvetiorum legatos, in templo D. Virginis convenisse, ibidemque tacto Evangelio

vangelio fœdus invicem in initum jurejurando confirmasse, testatur *Gokelius de Regibus Europ. c. 1. p. 9.* Idem dicendum esse autumo de pacificationibus. Nec aliter confirmata est pax illa religiosa de A. 1555. Cæsarem inter ac Status Imp. inita, quam hisce solammodo verbis: *Alles bey Käyserl. und Königl. Würden Fürstl. Ehren/ wahren Worten und pœn des Landfriedens vid. Schœnb. Pol. L. 6. c. 6. p. m. 392. Hippolitibus a Lapide de ratione stat. p. 1. c. 7. p. m. 123.* Pax tamen Gallum inter & Hispanum A. 1660. ita concludebatur: mensa nimirum afferebatur inconclave, ac solo tapes insternebatur, quo ambo Reges (suum tamen quisque intralitem) pro voluti, nixisq; genibus, jusjurandum pacis, bona fide servanda, præstiterunt. *add. Ch. Weisſi Polit. Fragen. p. 1. c. 1. q. 36. p. 31.*

§. XXII. *Art. 27. Capit. Josephi*) Ad res, quæ solenne exigunt juramentum, pertinent porro ex jure publico Capitulationes futuris Imperatoribus præscriptæ. Ad harum servandarum securitatem neutiquam sufficit promissio sub dignitate regia facta, sed majoris præcautionis ergo illa cum solenni conjungenda juramento. *vid. Joh. Diet. de Gulich in illustratione Capitulo Josephi c. 4. §. 3. 4. Mylerus ab Ebreub. c. 6. §. 22. Rauchbar. P. 2. q. 2. n. 90.* Ita enim habent verba: *Solches alles und jedes haben Wir obgedachter Röm. König den gedachten Churfürsten vor sich und in Nahmen des H. Röm. Reichs/ geredet/ versprochen/ und bey Unserm Königl. Ehren/ Würden und Worten/ im Nahmen der Wahrheit zugesaget/ thun dasselbe auch hiermit und in Krafft dieses Briefes immassen Wir dann das mit einem seiblichen Eyd zu Gott und dem H. Evangelio geschworen ic.* Miror pro in merito cum *Rumelino ad A. B. diss. 3. §. 17. p. m. 70.* quare nonnulli sibi habeant pervasum, Imperatorem, non obstante hoc juramento adhuc liberrima sua uti posse potestate. Eo ipso enim concedunt Imperatori licentiam veniendi contra fidem atque conceptis verbis pejerandi. Equidem de Josepho, hodierno Romanorum Rege, dubitare quis posset, utrum Juramento ad servandam capitulationem obstringere sese potuerit, ob rationem, quia impuberes non obligantur ex juramento. Verum cum omnis lex analis

fit civilis, & jus Nat. æque ac jus Can. magis respiciat intellectum & voluntatem, quam annos, hinc utique obligatus erit valide, siquidem de prudentia ejus, non dicam præcitate, ætatem supplente, abunde satis tunc temporis constitit jam tum inter omnes. *Conf. oratio solennis illustrissimi Comitis Ottonis de Solms Hale Magdeburg. in laudem eius habita.* Interim majoris cautelæ ergo, & ut omnis occasio calumniandi præscindatur sycophantis illis, Jesuitis, una alterave in *ult. art. dist. Capitul.* denuo superaddita est clausula, quæ in Leopoldina non invenitur. *Tolenda mali occasio:* Homerii verbum est, *vid. annuotamenta Frisicibus ad Capitul. Joseph. art. 47. p. 168. Illustris Strykius in coll. Miscro ad eundem locum.* Idem quoque faciunt Reges Franciæ, ut ex jovis tabulis testis est *Carolus du Fresne ad A. 1654. in Glossario p. 162.* Nimirum & hi in actu inaugurationis, ac coronationis, jurare tenentur solenniter & corporaliter, cum aliquin, si subditis suis polliceantur quidpiam, id regio tantummodo confirmare soleant verbo.

90 §. XXVIII. §. 7. c. 1. *Aur. Bull.*] Vi Aureæ Bullæ Principes olim, & reliqui inferiores Status, juramento sese debere adstringere ad securitatem præstandam Electoribus, per eorum territoria ad electionem Romanorum Regis tendentibus, ut *ex alleg. textu* satis clare elucet. Sed an Electores quoque Electoribus conductum promiserint jurato; an vero eorum hic potior præ reliquis Status fuerit conditio, scrupulum injicit Limnæus omitterens in sua editione Electorum vocem. Verum cum reliqua exemplaria omnia, & in specie originale illud Francofurtense, mentionem faciant Electorum, non admittimus opinionem, Limnæi. *vid. illustris Dn. Stryk. in Coll. Miscro ad A. B. c. 1. nec consequenter promissionem sub fide Electorali hoc casu sufficere, sed verum ab Electoribus dandum esse puto jusjurandum.*

91 §. XXIX. c. 2. §. 2. *Aur. Bull.*) Denique notandum, quod Electores Romanorum Regem electuri, præstare quoq; teneantur verum ac solenne juramentum per *alleg. text.* Nec igitur sufficiens erit hoc casu interpositio fidei Electoralis de idoneo eligendo futuro Romanorum Rege. *vid. Rhet. Inst. iur. publ. L. 1. t. 4. §. 27. Cocceius in iuris publ. prudentia c. 2. §. 7. n. 8. p. 183.*

DE FORMA.

SUMMARIA.

1. Forma iuramenti interna.	5. Quam ut species a genere.
2. Forma nostra promissionis solennis	6. Sed ut analogica.
3. Promissio sub fide humana fit duplici modo.	7. Cum hic non invocetur DEUS, nequidem implicite.
4. Differt promissio nostra à iuramento non tam quoad effectum.	8. Regula demum datur de forma.

EXiguum est spatium, quod datur perrecturis. Proinde erimus breviores in hoc capite quarto. Iuramenti forma, interna nimirum, veluti consistit in invocatione nominis divini (Rhadamanthi enim jusjurandum nihil ad nos) *Lauterb. in comp. jur. tit. de jurejur. Habn ad Wesenb. tit. eodem n. 6. Molenb. div. jurid. div. 1. cent. 2. n. 2. Setser de juram. L. 1. c. 16. n. 36. seqq. L. 3. c. 9. n. 31. Colleg. Jur. Argent. tit. de jurejur. n. 14.* Adeo, ut ceremoniarum, quæ alias adhibentur, non ingredientur essentiam iuramenti. *Ziegl. in jure can p. 406.* ita e contrario forma & substantia promissionis, de qua loquimur, omnis ponitur in fide, non promiscue qualibet, sed præcise generosa, ut distinguatur ab illis formulis communioribus, bey meiner Treu bey meinen Christl. Glaubens bey meinen Jungfräul. Ehren &c. *Mundius vol. 2. conf. 10. n. 62. Fritsibius in supplem. Speidel. Besoldiano p. 21.* Promissio enim, quæ fit sub fide humana, dicitur fieri vel sub dignitate vel sub honestate *Speidel. in addit. ad Besoldi thes. pract. voc. Eyd.* Et illa rursus vel sub dignitate nobili vel ignobili. Nos h. l. illam volumus intellectuam. Differt igitur promissio, sub splendore nobilitatis contracta à iuramento non tam quoad effectum (sic enim plerumque conveniunt invicem *vid. c. 6. infra.*) quam potius ut species a suo genere siquidem omnis promissio sub fide generosa facta (cæteris paribus) est quidem iuramentum, scil. effective tale, sed non vice versa. *Gul. L. 2. obs. 59. n. 1.* Notanter autem dixi: effective tale, proprie enim loquendo evinci non poterit, quod illa tanquam species vera contineatur sub iuramento, *vid. supra c. 3. §. 2.* quia alias exinde sequeretur, promissionem nostram

nostram esse quoque obtestationem religiosam, cum quicquid dicitur de genere, necessario etiam de specie ejus affirmandum veniat. *Barbosa in Tb. loc. com. tit. Genus ax. 10.* quod tamen hic loci

7. minime dici poterit gentiū. Neq; enim hic explicite neq; implicite invocatur Deus. *B. Struv. Exerc. 17. th. 11. tit. de jurejur. conf. supra e. 3. §. 1.* non attentis illis, quæ habentur in supra citata dissertatione ad c. *quamvis 2. Ext. de pact. sub presidio ejus habita.* Unde illa, bey Jungfrl. Ehren/ minoris est efficaciz, ita, ut, quod de promissione, bey Adel. oder Freul. Ehren/ dicitur non statim ad illam promissionem bey Jungfrl. Ehren/ extendendum sit, utut promittens nobilis sit. *Fritschius in contin. thes. pract. Besold. sub voce, bey Jungfrl. Ehren/ Conf. Webnerus in Obs. pract. lit. B. verb. bey*
8. *Glauben und Treuen.* Quotiescunque igitur, ut paucis me expediam, persona nobilis promittit aliquid sub fide sua generosa, toties rite est concepta promissio, [cæteris sc. paribus] & consequenter illum effectum, de quo infra c. 6. §. 3. agetur, sine dubio habebit. Ratio est, quia sic forma adest, utpote, quæ suum dat esse rei. *Barbosa thes. loc. comm. tit. forma ax. 7.*

CAP. V.

DE FINE.

SUMMARIÆ.

1. <i>Finis iuramenti est confirmatio actus, cui adicitur.</i> 2. <i>Promissio nostra ad eund. tendit finem.</i>	3. <i>Nec obstat, quod finis coincidat cum effectu.</i> 4. <i>Quoad modum enim considerandi manent distincta.</i>
1. **P**rovehamur ulterius. Finis sicut omnis iuramenti est, ut dictum atque gestum firmetur magis, sive, omne iuramentum tendit ad confirmationem actus, cui adicitur. *Schilteus in manucl. ad Phil. mor. c. 2. §. 19. p. 58.* adeo, ut etiam iuramentum ratione finis non nisi unicum, confirmatorium nimirum, statuat. *at Strauchius in dissert. ad univers. ius diss. 25. §. 25.* ita quoq; promissio sub fide nobilitatis ad actum, eo magis firmandum, adhibetur. Et quamvis finis coincidere videatur cum effectu. *vid. Schilteus in praxi Analyt. p. 3. c. 5. §. 2. p. m. 232. Et c. i. eiusd. parti. §. 38. p. 193.* ita, ut etiam confirmatio effectus dici, atque ad sequens caput perti-

pertinere possit, attamen id non simpliciter, sed certo tantum respectu accipiendum venit, sc. ita, ut confirmatio, & obligatio, juratorix similis, finis dicatur ratione intentionis, effectus vero quatenus nunc existit, sive obtenta illa confirmatio & obligatio *conf. Schilterus d. l. p. 232. Hartung. Metaph. Jurid. c. 8. §. 13.* Nos h. l. agimus de fine ratione intentionis, non vero ratione executionis sive prout obtentus.

CAP. VI.
DE EFFECTU.
SUMMARIA.

1. Quare ratione confirmatio si effectus nostre promissionis? <i>Q.</i>	9. Eorum ratio assertur.
2. Effectus eius non prorsus convenit cum illo iuramenti.	10. Ratio refutatur.
3. Quod equipollet interdum iuramento probatur per testimonia.	11. Fallit nostra assertio in Saxonia.
4. Quousq; procedat illa convenientia iuramenti ac fidei generosa, traditur.	12. Carpz. an recte dispositionem in via Sax. restringat ad eos casus, ubi non requiritur iuramentum formale.
5. Ratio huius rei assertur spuria.	13. Afferuntur casus, in quibus nostra promissio equipollet iuramento.
6. Afferuntur rationes genuine.	14. In quibus non equipollet.
7. Probarunt demq;, quod equipollet iuramento nostra promissio.	15. An inducat perjurii penam, controversitur.
8. Negant hoc nonnulli.	

HAtenus de confirmatione promissionis nostræ, prout illa intelligitur, & finis dicitur. Nondum sistendus est gradus, sed agamus nunc quoque de ea, ratione executionis, sive prout existit, & quatenus effectus est proprius, atq; necessarium consequens apud JCtos pariter ac Philosophos audit. Confistit autem illa in vi atq; efficacia iuramenti, non quidem quoad omnia sed pleraq; saltem: Unde quoq; *præced. c.* diximus, obligationem promissionis nostræ similem esse Juratorix, non vero eandem prorsus cum ea. Si dubitas de hoc, ad tot tantosq; provoco JCtos, quorum nomen etiam dixisse sufficit. Videatur nimirum, nisi displiceat. *Gail. L. 2. Obs. 59. n. 1. 2. Jerem. Serfer de Juram. L. 1.*

c. 16. n. 2. & L. 3. c. 9. n. 35. Gaddaus conf. Marburg. 27. num. 176. vol. 1. Barschamp. de claus. c. 31. §. 2. n. 34. Mynfinger 1. Obs. 17. Schaffer. quest. Jur. 36. n. 7. & 11. Celeberrimus Dn. D. Goclenius in disp. de femina illustrici. 13. n. 5. Meichsner. com. 1. decis. cam. 2. n. 30. & 142 Schurff. cent. 2. conf. 37. n. 11. Vultejus consil. Marburg. 34. n. 91. vol. 1. Lessius de Just. & Jur. c. 24. n. 4. Surd. decis. 334. vers. contrar. rament. Nolden de nobilitate c. 12. n. 41. Carpz. p. 2. const. 16. d. 5. n. 2. p. 2. const. 36. d. 9. Schwederus in introd. in Jus publ. p. 2. Sect. 2. c. 17. §. 40. ibiq. Lynkerus in analectis, ut & in disp. de his, qua Principum libertati perperam accensentur S. 1. §. 15. Matth. Colerus de process. execut. p. 1. c. 10. n. 250. seqq. Myler. ab Erenb. de Nomol. Ord. Imp. c. 6. §. 1. & 7. Corbman. Resp. 22. n. 9. L. 4. Ruland. de Commissar. p. 2. l. 2. c. 11. n. 41. Nicolau Vigelius decis. Jur. controu. cent. 6. q. 53. Schanborn Polit. L. 4. c. 6. Tilman. de benign. decis. Camer. 14. n. 31. & 34. Anton. Tessauros decis. pedemont. dec. 47. n. 5. seqq. Besoldus conf. 295. n. 34. p. 246. conf. 13. n. 122. p. 294. conf. 32. n. 13. p. 42. Joachim. a Beust. in l. 3. §. Jurari n. 14. ff. de Jurej. Ludov. Schradder conf. 1. n. 455. L. 1. Adrian. Gilman. L. 1. decis. Cam. 14. n. 31. Limwau ad Capit. Car. V. art. 31. Crusus de indicia delict. p. 1. c. 98. n. 25. Wesenbec. conf. 10. n. 24. vol. 1. & conf. 52. n. 22. eod. vol. Mevius ad Jus Lubec. p. 2. L. 1. ad rubr. n. 58. Franzk. de J. & J. n. 25. Covarruv. in cap. quamvis, de pact. L. 6. §. 2. vers. nono ab ead. Stryk. de caut. contract. S. 2. c. 6. §. 5. Molenbecius div. Jur. cent. 2. div. 1. n. 21. in addit. Raubbar. Quest. Miscell. p. 2. q. 2. n. 56. q. 11. n. 63. p. 1. q. 34. n. 16. Gilbausen in arbor. Judic. p. 6. c. 6. §. 6. n. 6. Wehnerus in Obs. pract. lit. B. sub voce. bey Ehren Treuen und Glaubent Lauerb. in coll. theor. pract. tit. de Jurejur. §. 20. p. 799. Struv. Syntagm. Jur. Civ. Exerc. 17. th. 11. ibidemq. Per. Mullerus in not. Dietherr. in thes. pract. Befold. contin. sub voce: bey Fürst. Ehren & sub voce: bey Treu und Glauben. Geer. de J. B. & P. L. 2. c. 13. §. 22. Regner. Sixtinus vol. 3. conf. 12. n. 2. Arnoldus de Reiger. in th. Jur. p. 871. verb. promissio sub fide n. 1. seq. & in addit. ibid. n. 3. ut & sub voce: ibus Princeps, nobilis. Freudemb. de rescript. morat. t. 7. concl. 30. n. 58. seqq. Riebt. vol. 2. conf. 118. n. 5. p. 521. conf. 176. n. 4. & 5. p. 675 & 12. p. 677. conf. 265. n. 13. p. 837. conf. 268. n. 4. p. 845. conf. 286. n. 4. p. 867. conf. 293. n. 4. p. 887. Pruckman. conf. 29. n. 79. Treutler. vol. 1. disp. 21. th. 1. lit. a. Berlich. p. 2. concl. 21. n. 36. 37. Mund. vol. 2. conf. 9. n. 28. 86. conf

§6. conf. 10. n. 55. 59. & 234. n. 62. conf. 23. n. 25. n. 129. & seq. Hahn. ad Wesenb. tit. de Jurejur. Mevius conf. 6. n. 13. 14. Seraph. de Seraph. de privil. juram. priv. 87. Reink. de reg. sec. & eccl. L. 2. cl. 1. c. 2. n. 7. Scil. quoad
robur atq; observantiam contractus Wesenb. vol. 1. conf. 25. n. 23. & ad
excludendum remedia rescissoria, de quo §. seq. 3. adeo ut ei contra-
veniri nullo modo possit. Ring progymn. prax. Jurid. p. 398. Conf. om-
nino Besoldus dist. conf. 295. n. 36. & Carpz. p. 2. conf. 36. d. 9. n. 5. 6. ne
quidem ab heredibus. Wehnerus d. l. non vero quoad perjuri pœ-
nam. Mullerus ad syntagm. Struv. Ex. 17. th. 11. De quibus infra §. 4. plu-
ribus. Interim solliciti erimus de rationibus, cur tanta fidei Nobi-
lium tribuatur vis? Autor supra allegatae diff. de patris renunciatis Sell.
4. §. 2. n. 10. seqq. propterea ei tantam efficaciam tribui asserit, quia
hujuscemodi promissioni vere, quamvis implicite, verum in esset
juramentum, insuperq; distinguit inter sensum hujus promissio-
nis transitivum & intransitivum, Verum, præterquam quod illa
ratio spuria sit ac falsa, insuper valde dubito, an Apollo allatam
intelligat distinctionem, ipsis numeris obscuriorem Platonicis.
Minimum quod ista meum transcendat ingenii captum, egomet
Jovem jurare possum lapidem. Vera, solida, genuina & partim 6.
a priori, partim a posteriori desumptæ rationes hæc sunt, (1.) quia no-
biles illam plerumque in vim interponunt juramentum, (2.) quia sic
dignitatis eorum splendor redditur excellentior. Mylerus ab Ehrenb.
de Nomol. Ord. Imp. l. c. (3.) quia nemo mentiri præsumitur. Valt. conf.
Marpurg. 30. n. 28. vol. 3. Ergo multo magis nobili creditur, ipi que
habetur fides, utpote pro quo præsumitur non tantum quoad qua-
litates in- sed & extrinsecas, Nobilitatem concernentes. vid. Klock.
conf. 36. n. 59. & Mascardus de prob. vol. 2. conf. 1005. Pruckmann. conf. 2. n.
102. Borcholt. consult. 18. n. 22. vol. 1. Add. Mylerus ab Ehrenb. d. l. c. 1. §. 5.
& c. 2. §. 1. seqq. Gaddaus vol. 2. conf. 28. n. 49. (4.) Quia plerumq; Nobi-
les sunt personæ publicæ Besold. Th. pract. ad aut. sub voce, Cydes
statt/ harum autem fidem & auctoritatem in dubium vocare pia-
culum esse creditur. Arnoldus de Reiger d. l. sub voce fides. (5.) Quia
plerumque sunt constantes & verborum suorum tenaces. Quod
autem promissio sub fide nobilitatis æquiparetur in Germania ju-
ramento, probatur (1) ex antiqua fidei Germanicæ gloria. (2) ex
impærialis Cameræ praxi. [1] ex notoria Germanicæ consuetudine
(4)

(4) ex testimonio Jctorum, modo a me allegatorum. *conf. Myler. ab Ehrenb. de Nomol. Ord. Imp. c. 6. §. 9. usque ad §. 15.*

8. §. II. Equidem promissionem, sub fide illustri interpositam, juramentum non esse, nec vices proin ejus posse supplere, tenent multi, nec infimæ eruditionis Jcti, quos ordine recenset Mylerus ab Ehrenb. de nomol. ord. Imp. c. 6. §. 16, & Domin. Arumæus discursu Jur. pub. t. 1. diff. 12. ib. 4. p. 199. Potissima eorum ratio desumpta est a definitione, & habetita: ubi non est divini Numinis invocatio, ibi nullum est juramentum. Atqui in promissione, sub fide illustri facta, non est invocatio Numinis divini E. Sane si rem inspiciamus, penitius, concedi potest totum argumentum. Nec enim nos dicimus, illam esse verum & formale juramentum, sed saltem in plerisque; veri gaudere effectibus juramenti. Status igitur controversiæ paulo aliter est formandus, & a dissentientibus evincendum, quod sponsio, fide illustri vallata, effective non sit juramentum, siue quod vim non habeat juramenti. Sed tantum abest, ut hoc daturus sit effectui, ut succubuerint potius in probatione.
- (2) ratio est, quia perjurii poena gravior ac durior est, quam fidei violatio. (3) quia ex fidei præstatione non oritur actio & exceptio, quemadmodum ex juramento. *Webnerus in Obs. præf. sub voce, bey Ehren/ Treu und Glauben.* Sed exinde nihil amplius potest evinci, quam quod in quibusdam, & consequenter non in omnibus, promissio hæc non æquipolleat juramento. Atqui nos non dicimus, illam juramento æquiparari quoad omnia, sed secundum quid saltem.

- §. III. Quando itaq; dicimus, promissionem, fide generositatis vallatam, æquipollere juramento, id non ita jejune plane, & quasi mens nostra esset, nullam prorsus dari exceptionem, & ubi
12. que id procedere, sed cum grano accipiendum est salis. Primo enim novimus probe, in Saxonia promissiones personarum principum, illustrium, generosarum ac nobilium, juramentis non æquiparari, sed pro simplicibus haberi promissionibus. *Berlich. concl. 21. p. 2. n. 39. Freudenb. de rescript. morat. tit. 7. concl. 30. Carpz. p. 2. const. 36. d. 9. n. 1. Colerus decis. 115. n. 3. Zobel differ. 21. n. 12. p. 1. Laurerbach in Coll. rheor. præf. tit. de Jurejur. §. 20. Rauchbar. p. 1. q. 34. n. 16. & p. 2. q. 2. n. 18.* Ex hac sc. ratione, quia magis commovetur adversarius, quando i

quando ipsemet jurat, & sacra tangit. *vid. supra c. 3. §. 26.* Quod eo magis mirum, quo certius est, olim apud Saxones plus valuisse promissionem, quam juramentum ipsum, uri scribit *Sidonius Apollinaris* in epistola quad. ad *Numatium*. Et quamvis *Carpz. p. 2. conf. 36. d. 9. n. 2.* dispositionem juris Sax. restringat ad eos solummodo casus, in quibus verum, solenne ac corporale juramentum pro forma, aut ad soliditatem requiritur actus, attamen ipsi quoad hoc ad stipulari nullatenus volo. Etenim si hoc verum est, nihil possum invenire differentia jus Sax. inter ac commune, cum & extra Saxoniam totius solennis neutiquam sufficit promissio, quoties ad soliditatem actus necessarium est juramentum. Deinde novimus ex §. *preced.* & istud, quod in quibusdam saltem effectum juramenti formalis habeat talis promissio. Regulam itaq; ponimus quidem hanc: quantum operatur verum & corporale juramentum, tantum quoque fidei sub splendore nobilitatis interpositio. *Gail. l. 2. obs. 59. n. 3. Malenbec. divis. jurid. cent. 2. div. 1. n. 2.* Sed admittimus tamen infimul exceptiones, cum nulla regula tam firma sit, quin non suas patiat exceptiones. *Barbosa thes. loc. com. tit. re. 13. gula ax. 2.* Gaudet autem in eo promissio nostra communi effectum cum juramento, quod (1) debeat explicari secundum naturam contractus, cui apponitur *Gail. c. l. n. 5.* quandoquidem nec juramentum, contractui de jure N. invalido appositum, valet, sed secundum naturam ejus, cui adjicitur, intelligendum venit. *conf. supra c. 3. §. 16.* Ergo qualis contractus, talis promissio, si ille nullus de jure N. promissio nulla quoque omnino erit. *vid. supra c. 3. §. 1.* Notanter autem dixi: Si ille jure naturali sit invalidus: civiliter enim turpem corroborari interdum posse per fidem generosam, mox dicturi sumus. (2) Operatur illa clausula, bey *Idel.* Ethen und *Deuen/* ut ex contractibus stricti juris fiant contractus b. f. arg. *l. hoc jure 152. §. ult. ff. de R. J. Consil. Marpurg. 24. n. 210. Mylerus ab Eberens. de Nomol. Ord. Imp. c. 2. §. 2. Conf. Dn. Lynckeri dissert. de his, que Principum libertati perperam accensentur Sect. 1. §. 17. Vvesenbec. conf. 10. n. 30.* (3) Ut, si obligationi illa clausula accedat, debitor constituatur in mora, licet non fuerit interpellatus. arg. eorum, qua habet *Emilius Ferretus in tract. de moran. 18. p. 18.* & *Everhard. a Middelburg in loc. Arg. leg. loco a juramenti vi §. c. 130. n. 43. Conf. Pet. Mullerus in Not.*

ad Synt. Struv. Ex. 17. th. u. (4) Facit ex in debito debitum. (5) Habet eandem cum litis contestatione vim. *arg. eorum, que habet Dn. D. Hartung diff. de formula an Eydesstatt th. 15. & Everhard. in Top. Leg. l. c. n. 19. Add. Muller. l. c.* (6) Habet vim renunciationis, & facit contractum valere omni meliori modo, quo valere potest. *arg. l. 77. §. 24. ff. de Leg. 3. Conf. Besold. conf. 295. n. 37. vid. supra c. 3. §. 16. inf. (7) facit, ut quis præcise tenatur ad factum, nec præstando intere esse liberetur. [8] obligat ad turpia civiliter talia, modo non tertio, aut aeternæ salutis immineat exinde aliquod præjudicium: nam si hoc, nullam producit obligationem, de quo etiam casu volumus intelligi, quæ posuimus c. 1. §. 1. & c. seq. Neque obstat, quod diximus supra P. 1. objectum nostræ promissionis esse actum, si rem possibilem: intelligimus enim ibi actum jure naturali talem: civiliter ergo turpis potest convalidari per promissionem, nisi sit mixtus, aut pro forma requirat juramentum. Si hoc non arduerit, possumus respondere de jure can. (quo nos respicimus) etiam actum civiliter impossibilem esse possibilem. (9) Tollit præsumtionem doli. [10] Supplet solennitates in gratiam certarum personarum introductas Mullerus in not. ad Syntagm. Struv. c. 1. (11) efficaciam obligationis, robur contractus & validitatem actus, cui accedit: ad quoscunque transmittit successores, *ib.* (12.) reddit privilegia irrevocabilia. *vid. supra c. 3. §. 2.* (13) inducit animum paci-
fiscendi. (14) parit indicium. *Crus. de indic. delict. p. 1. c. 98. n. 27.* (15) Exigit speciale mandatum *vid. sup. c. 3. §. 6. & c. 2. §. 4.* (16) inducit interdum penam graviorem, si sc. directo contra ipsam agatur in notabile detrimentum Reip. *arg. eorum que habet Barbosa l. c. tit. nobilitas ax. 11. Conf. Liebert. Exerc. Pol. 10. q. 12.* (17) testatur de enixiori voluntate promittentis *vid. supra c. 3. §. 5.* unde contractui adjecta, plurimum ei conciliat roboris. *Carpz. P. 2. const. 36. d. 9. n. 5. 6.* Plures effectus, juramento ad huic promissioni communes, *vid. apud Dd. ad Autb. Sacramenta puerum C. si adversus vend. in c. cum contingat d. jurejur. & in c. quamvis de pact. in 6.* Inprimis autem *conf. Everhard a Middelburg l. c. per tot.* Ubi operosus admodum est in recensendis veri juramenti effectibus, quos suo modo, adhibito sc. acumine
τῆς ὑγιεινῆς, huc applicare poteris.*

§. IV. Paucis videamus de nonnullis regula fallentibus atque
exce-

exceptionibus. Toties promissionem sub fide generositatis non
 æquivalere juramento, quoties lex pro forma exigit juramentum
 aut actus celebratur judicialis, supra exposuimus generaliter c. 3.
 §. 1. & 23. *Add. Pet. Mullerus in Not. ad Struv. Syntagm. Ex. 17. tb. 11.* Hic
 porro observandum in specie, quod promissio nostra præterquam
 quod non possit confirmare actum naturaliter impossibilem (1)
 non convalidet pactum hæreditatis renunciativum *vid. supra c. 3.*
 §. 11. (2) neque reddat testamenta irrevocabilia *vid. supra c. 1. §. 12.*
 (3) nec tollat remedia possessoria *Wehner. in observ. pract. sub voce:*
bey Ehrenc. (4) Quod si nobilis datam de liber fidem, contra e-
 um non possit agi ad destructionem ac destitutionem honoris.
Mullerus & Wehnerus l. c. sub voce: bey Schelm schelien; vid. tamen su-
pra c. 2 §. 1. (5) instrumentum, in quo debitor se obligavit sub fide
 illustri ad debitum certo die exsolvendum, non paratam habeat
 executionem, *diff. Sicardus ad l. fin. C. de Edict. div. Ad toll. n. 13. Mul-*
lerus d. l. ut & Wehnerus d. l. sub voce, bey Ehrenc. conf. Everhard. a Stid-
delburg. in loc. Arg. Leg. loc. a vi juramenti 130. n. 50. Nam ut hæc
 sententia allegatorum dissentientium Doctorum olim fuerit re-
 cepta teste *Mindano L. 2. de mandat. c. 71. n. 7.* & juramentum alias
 paratam habeat executionem, non aliter atque sententia ipsa. *l.*
sed ff. possessori n. §. pen. ff. de Jurejurando. Barbosa Thes. loc. com. tit. ju-
ramentum ax. 41. Hodie tamen abrogatam esse eam dicit *Mylerus*
ab Ebrebach de Nomol. ord. Imp. c. 6. §. ult. & Feudenberg de rescript. mo-
rat. tit. 7. concl. 30. adeo, ut si nobilis in chirographo vel cautione,
 in einer Haupt-Verschreibung / sub prædicta fide obligaverit for-
 mula, mandata sine clausula desuper decerni nequeant, propter
Deputations-Abschied de An. 1600. zu Speyer §. Wann in einer Ver-
schreibung. An autem & hæc sententia Myleri deducatur ad pra-
 xim, mihi equidem non constat. (6) Non impediatur restitutionem
 in integrum *vid. supra c. 3. §. 3.* Nec [7] pœnam inducat perjurii ^{15.}
Lauterbach coll. theor. pract. tit. de Jurejur. §. 20. p. 799. VVesenb. conf. 123.
n. 56. & in ff. t. de Jurejur. n. 6. Zasius in c. præterea de Jurejurand. Felt-
mann. resp. milit. 9. n. 64. Fritsch. in Thes. pract. Besold. cont. sub voce, auf
parole, Cavaliers-parole: Add. diff. D. de Burg. de perjurio c. 1. tb. 7. & c. 4. tb.
8. [dissentit Gail. L. 2. Obs. 59. ubi n. 6. testatur, in Principibus viris,
 nullam observari differentiam inter promissionem juratam, &

injuratam, sed in Camera promissionem Principis vel illustris personæ sub sua fide interpositam, in omnibus vim vere juratæ promissionis habere]. Utut enim promissio, sub fide generosa plerumque æquipollet juramento quoad firmitatem obligationis, ita ut ei sine perfidia nullatenus contraveniri queat; attamen quoad perjurium illam æquiparationem non procedere, communis fere Doctorum est opinio, quandoquidem fere perjurus dici non possit, qui simplicem assertionem, fidei interpositione confirmatam, est transgressus. Ubi enim non est invocatio Nominis divini, ibi non potest esse perjurium, sive cultus & Nominis divini neglectus. Ubi vero nullum perjurium, ibi nulla perjurii pœna. Inducit tamen pœnam aliam, quorsum pertinet, quod perfidi non possint succedere in fideicommissis familiarum illustrium. *Knipschilt de fidei com. fam. illustr. c. 8. n. 449.* Objicit quidem *Gailus L. 2. Obs. 59. n. 7.* & dicit, quod Deus non faciat differentiam simplicem loquelam inter ac juramentum, quia sicut injuramento nullum conveniret esse perjurium, ita quoque in verbis nostris nullum deberet esse mendacium, cum utrumque, & perjurium & mendacium pœna divini damnetur judicii per *c. juramenti 22. q. 5. Sed extra calcem!* Etenim sicuti libens lubensque concedo, & mendacium & perfidiam Deo displicere, & hinc ab ipso severiter animadverti in perfidos; ita nego atque pernego inter illa quoad pœnæ identitatem nullam faciendam esse differentiam, sive nego, quod eod. plane modo puniatur perfidia, quo perjuriū punitur: ut enim perjuriū ac perfidia differunt, ut delictū gravius atq; levius, ita quoq; pœnæ diversæ ut sint, necesse est. *Webner. Obs. pr. sub vocæ bey Ehrens* pœna enim proportionata esse debet delicto ac conveniens. *Barbosa in Thesauro l. c. tit. pœna ax. 47.* Id saltem videtur sequi ex rationibus a Gailio adductis. Deus & perjurium & mendacium sui judicii damnat pœna, E. neutrum licet impune committere. Minime vero gentium ita inferendum: Ergo eadem plane pœna, quam promeret perjurium, digna est perfidia. Nec est, quod quis dicat cum *Arnoldo de Reiger* fidei præstationem & juramentum procedere a pari, & hinc fidei violationem non mitius quam perjurium puniendum venire. Ita enim nabet in *addition. ad Mynsing. Obs. 17. cens. 1.* Daraus dann unvörderlich
sprech

sprechlich erfolget/wann ein Fürst/ Graff und von Adel etwas zusaget
 2c. er solchs von rechtswegen eben zu halten/ als ob er solches mit einem
 leiblichen Eyd geschworen hätte/ bey pœn des Mein-Eydes schuldig.
 Binis namque respondeo: argumentum a pari eousque tantum
 procedere, quousque paritatis id admittit ratio, vel pueris etiam
 notum est. *Conf. Barbosa l. c. tit. de Paribus ax. 11.* Quicquid deni-
 que sit, sententia Gaili, quamvis juri adeo consona non sit, in
 Camera tamen recepta est imperiali.

CAP. VII.

De Relaxatione promissionis sub fide generosa factæ.

SUMMARIA.

1. Qui contra juramentum vult ve- nire opus habet relaxatione.	4. Affirmat id Struvius.
2. An quoque ille, qui contra fidem generosam? controversatur.	5. Assumitur sententia affirmati- va.
3. Negat id Mevius & Carpz.	6. Respondetur ad rationem dissen- sientium.

Procurremus ad metam: Nihil enim amplius restat, quam ut
 paucis dispiciamus de promissionis, fide generosa vallatæ,
 dissentionis, atque ratione eam dissolvendi. Quod ille, qui con- 1.
 tra præstitum venire vult juramentum, opus habeat relaxatio-
 ne, certum est. *vid. Carpz. p. 2. const. 36. d. 2.* imprimis jure can. ubi
 etiam juramentum, quod ipso jure nullum est, opus habet ab-
 solutione. *per c. 18. Ext. de Jurejur. Conf. illustr. Stryk. diff. de diff. jur.*
Can. & civ. diff. ult. dec. 11. Quando autem, & quas ob causas, illud
 relaxari queat, *vid. apud Mylerum ab Ehrenb. de stat. imp. p. 2. c. 44.*
§. 13. Addat. Schilterus in Manducel. ad Phil. Moral. cap. 2. §. 22. p. 61.
& disertè de relaxatione iuramenti ad effectum agendi sub præsidio B. 2.
Struvii 1692. Jena habita. An vero & ille, quia aliquid spon-
 dit bey Adel. Ehren/ non nisi impetrata venia, atque promissio-
 nis relaxatione ei contravenire possit, non satis liquet, sed Au-
 tores hac de re in diversas scinduntur partes, nec magis inter
 ipsos convenit, quam inter Babylonicæ turris extructores. Ne- 3.
 gat id Mevius P. 1. dec. 132. n. 7. Carpz. *const. 36. d. 10.* ex hac ratione,
 quia relaxatio juramentum præsupponat formale. *Gail, L. 1. obs.*
 25. n.

25. n. 5. *Rennem. in iuraprud. memb. 4. dist. 30. §. 48. ita enim Carpz. d. l. n. 3. est illa promissio [bey Fürstl. Adel. Ehren] loco iuramenti saltem quoad observantiam contractus, & ad excludendum remedia, non vero quoad pœnam periurii, de quo cap. prac. §. ult. & n. 5. dicit: absolutio a vinculo iuramenti necessaria est ad evitandam saltem periurii pœnam. Cessante E. n. 6. in promissione personarum illustrium periurio, nec tum impetranda erit absolutio. Affirmat id Dn. Struv. dist. dist. §. 21. c. 2. p. 33. propterea, quoniam talis promissio æquiparetur iuramento, realiter præstito, ideoque relaxationem a tali promissione æque ac a iuramento impetrandam esse adstruit ibi.*

4. dem. Cui sententiæ & nos, veritate rei convicti, subscribimus in præsentem, utut præiudicio quodam suam reddat sententiam probabiliorum Carpz. d. l. Ad rationem ejus respondemus, negando, quod omnis relaxatio formale præsupponat iuramentum, & statuimus, quod tantum relaxatio, ad evitandum perjurium facta, præsupponat iuramentum validum, ad id vero, ut vinculum atque notam a nobis declinemus perfidiæ, promissio etiam sufficiat solennis, iuramento quoad effectum æquipollens. Nec obstat, quod nonnulli dicant ejusmodi promissione, etiam si illa non fervetur, haut offendi summum illud, quod hic non invocamus, Numen divinum. Negamus enim & hoc, & putamus hoc ipso graviter offendi DEUM, dum Nobiles atque illustres fidem non liberant in vim iuramenti interpositam. *vid. c. 12. caus. 22. q. 5.* Et quamvis perjurus non fiat, fidem nobilitatis frangens, & hinc propter perjurium opus non habeat relaxatione a promissione, perfidiæ tamen criticus, a qua ut liberetur, indiget omnino illa. *Conf. que habet Puffendorff L. 4. c. 2. §. 2. in f. de jur. N. & G.* Objectioni E. illi: ubi nullum iuramentum, ibi nulla relaxatio a iuramento, laconico ita respondemus: ubi nullum iuramentum, ibi nulla relaxatio neque ob vinculum perjurii neque perfidiæ. Sed sic negamus majorem. Coram quo autem fieri debeat relaxatio, *vid. Dn. Rhet. Inst. Jur. publ. L. 2. t. 3. §. 26.*

Sit
 Gloria Tibi Pater
 Fili
 & Spiritus Sancte
 Amen!

85

99 A 69 69

ULB Halle 3
002 843 897

Sb.

Vs 17

Reho ✓

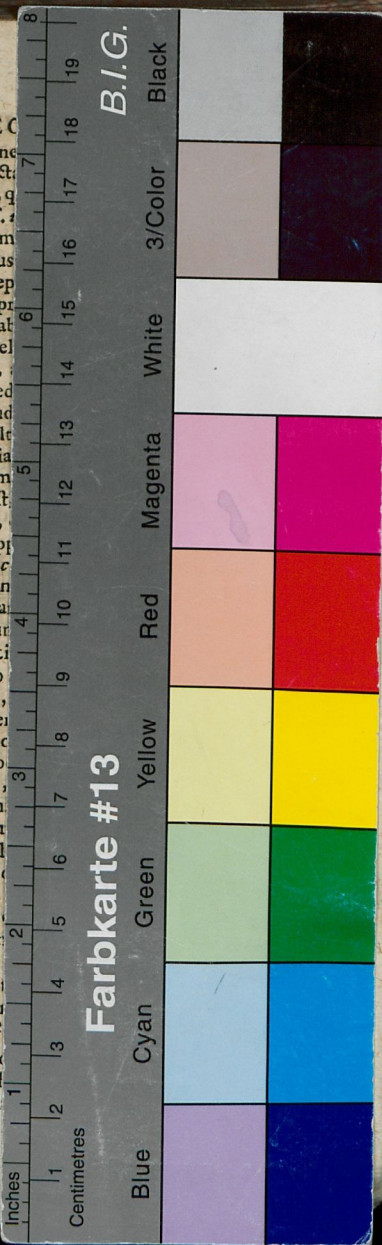

XXXVI.
DISSERTATIO JURIDICA,
DE
PROMISSIONIBUS
GENERO SA FIDE
VALLATIS,

Vulgo
Bon der

Cavaliers-Parole,

oder dem Adel. Wort /

Quam

Triade sacrosancta auspice,

SUB PRÆSIDIO

VIRI Excellentissimi, Prænobilitissimi, Consultissimique

DN. HERMANNI ZOLLII,

Jcti, & in hac alma propter Visurgim Hasso Schaumburgica Universitate Antecessoris PRIMARIJ,

Præceptoris, & Fautoris sui plurimum colendi,

Publice ventilabit

AUTOR

DIETERICUS CHRISTOPHORUS à BARNER,
Equ. Megapolit.

D. 20. Decembr. An. MDCXCV.

IN JCTORUM AUDITORIO.

Denuo recusa 1719.